

Project ‘Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende leerlingen met wetenschappelijke ondersteuning’

Rapportering

Evaluatieonderzoek Lerende netwerken Cognitief Sterk Functionerende leerlingen 2024-2025

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het Project Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende leerlingen met wetenschappelijke ondersteuning

Karine Verschueren en Sofie Bergé (KU Leuven)

Vincent Donche en Elke Struyf (Universiteit Antwerpen)

Bart Soenens, Maarten Vansteenkiste en Anne-Fleur Bogaert (Universiteit Gent)

Projectleider: Prof. Karine Verschueren

November 2025

1. Situering.....	6
2. Bevraging rond tevredenheid van deelnemers en het implementeren van kennis op de school.....	8
2.1 Methodologie.....	8
2.1.1 Onderzoeksopzet	8
2.1.2 Participanten	8
2.1.3 Instrument.....	8
2.2 Resultaten.....	10
Resultaten startende netwerken (N= 188)	10
Resultaten tevredenheidsitems.....	11
Resultaten implementatie items.....	12
Resultaten tweedejaars deelnemers (N=112)	13
Resultaten tevredenheidsitems.....	13
Resultaten implementatie items.....	14
Vergelijking scores van tweedejaars deelnemers met 1 ^{ste} werkjaar.....	15
Resultaten kleuternetwerk (N=8).....	17
Resultaten tevredenheidsitems.....	17
Resultaten implementatie items.....	18
Vergelijking scores van tweedejaars deelnemers kleuternetwerk met 1 ^{ste} werkjaar	19
Resultaten derdejaars deelnemers (N=41)	21
Resultaten tevredenheidsitems.....	22
Resultaten implementatie items.....	23
Vergelijking scores van derdejaars deelnemers met 1 ^{ste} werkjaar.....	23
Resultaten vierdejaars deelnemers (N=40)	26
Resultaten tevredenheidsitems.....	26
Resultaten implementatie items.....	27
Vergelijking scores van vierdejaars deelnemers met 1 ^{ste} werkjaar.....	28
Resultaten deelnemers verdiepend kleutertraject (N=15)	30
Resultaten tevredenheidsitems.....	30
Resultaten implementatie items.....	31
Resultaten deelnemers vanuit een leersteuncentrum (N=10)	32
Resultaten tevredenheidsitems.....	32
Resultaten implementatie items.....	33
2.3 Discussie.....	34
3. QuickScans Begaafdenwijzer voor meting effectiviteit van lerende netwerken	36
3.1 Methodologie.....	36

3.1.1 Opzet	36
3.1.2 Participanten	36
3.1.3 Instrument	36
3.2 Resultaten	38
Resultaten over totale groep (N= 261).....	39
Resultaten eerstejaars deelnemers (N= 75).....	40
Resultaten tweedejaars deelnemers	41
Ten opzichte van begin werkjaar 2024-2025 (N= 108)	41
Ten opzichte van start traject (N= 91).....	42
Resultaten derde- en vierdejaars deelnemers (N= 74).....	43
3.3 Discussie.....	44
4. Conclusie.....	45
5. Referenties	46
6. Bijlagen.....	47
Bijlage 1 – Figuur: evaluatieniveaus van doelgerichte begeleidingsinterventies Struyf, Verschueren, & Van Mieghem (2022).....	47
Bijlage 2- Reacties van deelnemende scholen	48
Eerstejaars deelnemers	48
Tweedejaars deelnemers.....	55
Derdejaars deelnemers.....	60
Vierdejaars deelnemers.....	62
Deelnemers Verdiepend Kleuternetwerk	64
Deelnemers leersteuncentra	66

Dit rapport omvat de resultaten van het effectiviteitsonderzoek 2024-2025 dat werd uitgevoerd in het kader van het project: *‘Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende leerlingen met wetenschappelijke ondersteuning’*.

De bevindingen hebben betrekking op scholen die in verschillende jaren met het traject zijn gestart. Het gaat om scholen die in 2021, 2022 of 2023 zijn ingestapt (en zich nu respectievelijk in hun vierde, derde en tweede trajectjaar bevinden), evenals scholen die in september 2024 zijn gestart.

In het eerste deel van dit rapport gaan we in op de resultaten van de tevredenheidsenquête. Aan de hand van een korte vragenlijst werd in kaart gebracht hoe tevreden deelnemers waren over de werking van hun lerende netwerk. Deze vragenlijst onderzocht daarnaast de mate waarin deelnemers de opgedane kennis uit de lerende netwerken implementeerden binnen hun eigen onderwijsbeleid en - praktijk.

Het tweede deel van dit rapport omvat de resultaten van de effectiviteitsmeeting aan de hand van de QuickScan Begaafdenwijzer. Hiermee werd gemeten in hoeverre deelnemende scholen vordering maakten voor verschillende relevante doelstellingen in het CSF-beleid op school. Deelnemende scholen beoordeelden hiervoor aan het begin van hun traject en op het einde van het werkjaar verschillende doelstellingen verspreid over 4 rubrieken, namelijk: ‘Visie en draagvlak’, ‘Signaleren’, ‘Onderwijsaanpassingen en begeleiding’ en ‘Evaluatie en borging’.

We starten met een korte situering van het doel van het project en het aanbod binnen de lerende netwerken.

1. Situering

Een kerndoel van het Ondersteuningsbeleid Cognitief Sterk Functionerende (CSF) leerlingen bestaat erin om basis- en secundaire scholen in Vlaanderen te versterken in hun onderwijsbeleid en -praktijk ten aanzien van CSF-leerlingen. Dit gebeurt in eerste instantie via professionaliseringstrajecten binnen lerende netwerken, opgezet door ankerscholen met expertise in CSF, in samenwerking met andere scholen en met ondersteuning van Expertisecentrum Talent. De trajecten vertrekken vanuit een gedeelde, wetenschappelijk onderbouwde visie op cognitief sterk functioneren, en focussen op kwaliteitsvolle signalering, onderwijs en begeleiding van CSF-leerlingen.

Bij de start van het CSF-traject wordt aan de deelnemende scholen gevraagd om één persoon af te vaardigen om de sessies te volgen en de overdracht van informatie naar de eigen school te voorzien. Op die manier proberen we het versnipperen van informatie te beperken. Er wordt daarnaast aan deelnemende scholen gevraagd om een werkgroep/kernteam op te richten om op de eigen school te kunnen starten met dissemineren (het verspreiden van de opgedane kennis).

Startende scholen volgen gedurende hun eerste trajectjaar gemiddeld 8 à 10 sessies van 2,5 tot 3 uur mee, afhankelijk van het lerende netwerk waaraan zij deelnemen. Tijdens de bijeenkomsten van de lerende netwerken worden verscheidene subthema's binnen het uitwerken van een CSF-beleid behandeld. Thema's die aan bod komen, zijn onder andere:

- Herkennen en signaleren van CSF
- Verrijking in de klas/differentiëren
- Klasexterne verrijking
- Versnellen
- Evalueren, rapporteren
- Communicatie
- ...

De opbouw binnen het traject gaat van algemeen naar verdiepend. Basiskennis is nodig om de volgende sessies te kunnen volgen. De inhoud van de sessies wordt afgestemd op de leernoden en leervragen van de deelnemers. Tegelijk wordt erop toegezien dat enkele

kernonderdelen (zoals herkennen en signaleren van CSF) in elk netwerk aan bod komen, zodat dezelfde basiskennis gedeeld wordt.

Wanneer scholen deelnemen aan hun tweede trajectjaar krijgen ze een 5-tal sessies aangeboden. De sessies duren net als in het eerste jaar 2,5 à 3 uur en omvatten een diepere uitwerking van eerder aan bod gekomen thema's, in combinatie met enkele aanvullende thema's:

- dubbel bijzondere leerlingen
- onderpresteren/motivatie
- kansengroepen
- uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen (UHB)

Voor de deelnemers in het derde en vierde werkjaar wordt in elke provincie een regionale ontmoetingsdag georganiseerd, waarbij de thema's uit de voorbije jaargangen verder worden uitgediept. Vragen en noden van de deelnemers bepalen de inhoud van deze ontmoetingsmomenten. Daarnaast kunnen de deelnemers drie (online) Webinars volgen. Deze Webinars worden gegeven door medewerkers van de ankerscholen of het Expertisecentrum en worden netwerkoverschrijdend georganiseerd. Buiten de regionale ontmoetingsdag en de Webinars kunnen deelnemers blijvend terecht bij hun ankerschool voor intervisie en consultatie.

Deelnemers die het basistraject hebben gevolgd, kunnen zich aanvullend inschrijven voor een verdiepend kleutertraject. Aan deelname zijn echter enkele voorwaarden verbonden: scholen moeten in het eerste trajectjaar minstens 80% aanwezig geweest zijn, zodat men over voldoende basiskennis beschikt en de deelnemer/afgevaardigde dient een kleuterleerkracht of kleuterzorgcoördinator te zijn. Binnen het verdiepend traject krijgen scholen de keuze uit een aanbod van zeven sessies, waarvan ze er drie kunnen selecteren om te volgen.

Aansluitend op CSF-trajecten voor basisonderwijs en secundair onderwijs werd vanaf werkingsjaar 2023-2024 ook een kleuternetwerk opgestart, waarin de sessies eenzelfde traject volgen, maar specifiek toegespitst zijn op de context van kleuters en de aanpak van cognitief sterk functioneren binnen de kleuterklas.

2. Bevraging rond tevredenheid van deelnemers en het implementeren van kennis op de school

2.1 Methodologie

2.1.1 Onderzoeksopzet

Aan de deelnemers van de lerende netwerken werd op het einde van het schooljaar 2024-2025 gevraagd om een online evaluatie in te vullen. Het eerste deel van de vragen ging over de evaluatie van de lerende netwerken zelf. Het tweede deel over de implementatie van en de aanpassingen aan het CSF-beleid op de school.

De bevraging werd ingevuld door een vertegenwoordiger van de school binnen het traject en werd geanonimiseerd om voldoende veiligheid te garanderen voor deelnemers en sociale wenselijkheid te beperken. Daarnaast werd ruimte voorzien voor persoonlijke feedback (zie bijlage 2).

2.1.2 Participanten

414 participerende scholen vulden de online bevraging in. Naast de verschillende items rond tevredenheid en implementatie van het CSF-beleid gaven scholen ook aan hoe lang ze al deelnamen aan de lerende netwerken, bij welke ankerschool ze aangesloten waren en vanuit welke school of organisatie ze deelnamen. Op die manier kon een onderscheid gemaakt worden tussen verschillende groepen deelnemers: eerstejaars deelnemers, tweedejaars- (waarbij ook de deelnemers aan het kleuternetwerk), derdejaars- en vierdejaars deelnemers, deelnemers binnen het verdiepend kleutertraject en deelnemers vanuit leersteuncentra.

2.1.3 Instrument

Via een online instrument peilden we naar de mening van de deelnemers. Respondenten schaalden hun antwoorden telkens op een 5-punt Likertschaal, waarbij: 1 = helemaal oneens, 2 = oneens, 3 = neutraal, 4 = eens en 5 = helemaal eens.

Vragen werden geïnspireerd op het model en het instrument van Struyf, Verschueren, & Van Mieghem (2022) dat werd ontwikkeld om de effectiviteit van lerarenbegeleiding in kaart te brengen (zie bijlage 1). We stelden in het eerste deel vragen over tevredenheid, bruikbaarheid en leereffect. Ook kenmerken van de begeleiding werden bevraagd, o.a. de gepercipieerde kwaliteit van de begeleider, de afstemming van de inhoud op de leerdoelen en het evidence-informed karakter van de begeleiding.

Vervolgens bevroegen we in het tweede deel de mate waarin deelnemers de opgedane kennis reeds toepasten in hun onderwijspraktijk, of men al leerlingeffecten kon waarnemen alsook de nood aan voortzetting van de begeleiding. In Tabel 1 is een overzicht van de verschillende items terug te vinden.

Tabel 1 items tevredenheid- en implementatie-enquête

Code	Items
Tevre_1	Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk.
Tevre_2	Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk.
Tevre_3	Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen.
Tevre_4	De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen.
Tevre_5	Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF-leerlingen.
Tevre_6	Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk.
Tevre_7	De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt.
Tevre_8	De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk.
Tevre_9	Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk.
Tevre_10	Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten.
Imple_1	Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten.
Imple_2	De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam.
Imple_3	We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school.
Imple_4	Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk.
Imple_5	Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF-leerlingen bij ons op school
Imple_6	Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten.
Imple_7	Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan.
Imple_8	We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding.

2.2 Resultaten

Hieronder worden de resultaten van de bevraging weergegeven. Deze worden onderverdeeld in de bevraging rond tevredenheid en de bevraging rond implementatie van CSF-beleid. Er wordt telkens een grafische weergave voorzien van gemiddelde scores. Daarnaast wordt, startende vanaf tweedejaars deelnemers, de vergelijking met hun scores ten aanzien van het voorgaande jaar/ de voorgaande jaren gemaakt. Voor tweedejaars deelnemers betreft dit een statistisch getoetste vergelijking, voor derde- en vierdejaars deelnemers een descriptieve vergelijking van gemiddelde scores (omwille van ontbrekende data op het niveau van individuele deelnemers). In de toekomst zal dit voor elk werkjaar analytisch kunnen getoetst worden.

Naast de gemiddelde score wordt ook de standaarddeviatie weergegeven. Een lage standaarddeviatie duidt op weinig spreiding in de scores van deelnemers, terwijl een hoge standaarddeviatie wijst op een grotere variatie. Een significante t-waarde wordt aangeduid aan de hand van een sterretje: *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$, en geeft aan dat het verschil tussen begin- en eindmeting te groot is om op louter toeval berust te zijn. De effectgrootte werd berekend met Cohens d , waarbij geldt: kleine effectgrootte ($d = 0.2$), matige effectgrootte ($d = 0.5$) en grote effectgrootte ($d = 0.8$).

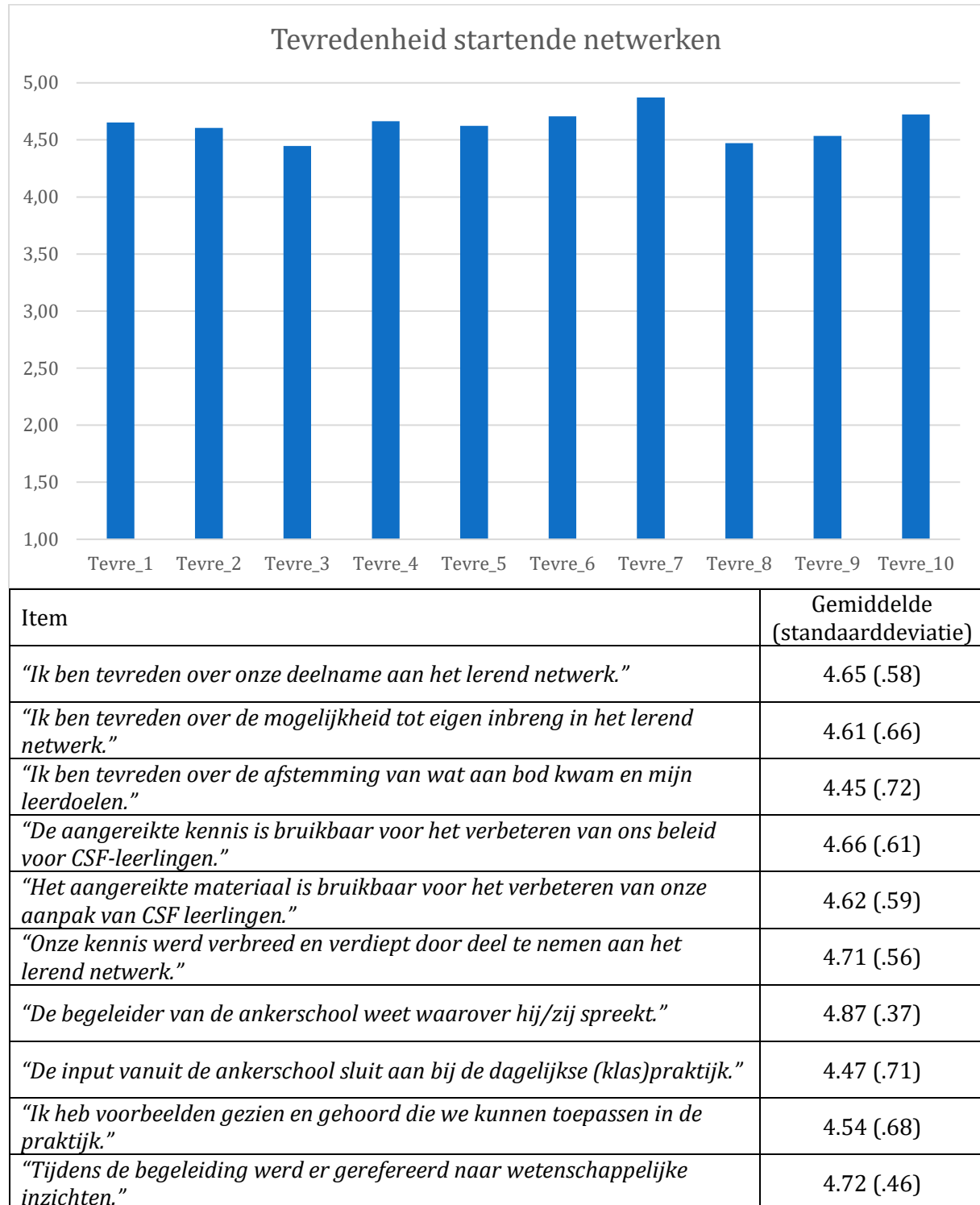
Resultaten startende netwerken (N= 188)

De resultaten tonen een duidelijk positieve evaluatie van het lerend netwerk. De gemiddelde scores liggen hoog, onder andere voor tevredenheid over deelname ($M = 4.65$) en de bruikbaarheid van aangereikte kennis en materiaal ($M = 4.66$ en 4.62). Ook de begeleiding vanuit de ankerschool wordt zeer sterk gewaardeerd ($M = 4.87$) en heeft bijgedragen aan het verbreden en verdiepen van kennis ($M = 4.71$).

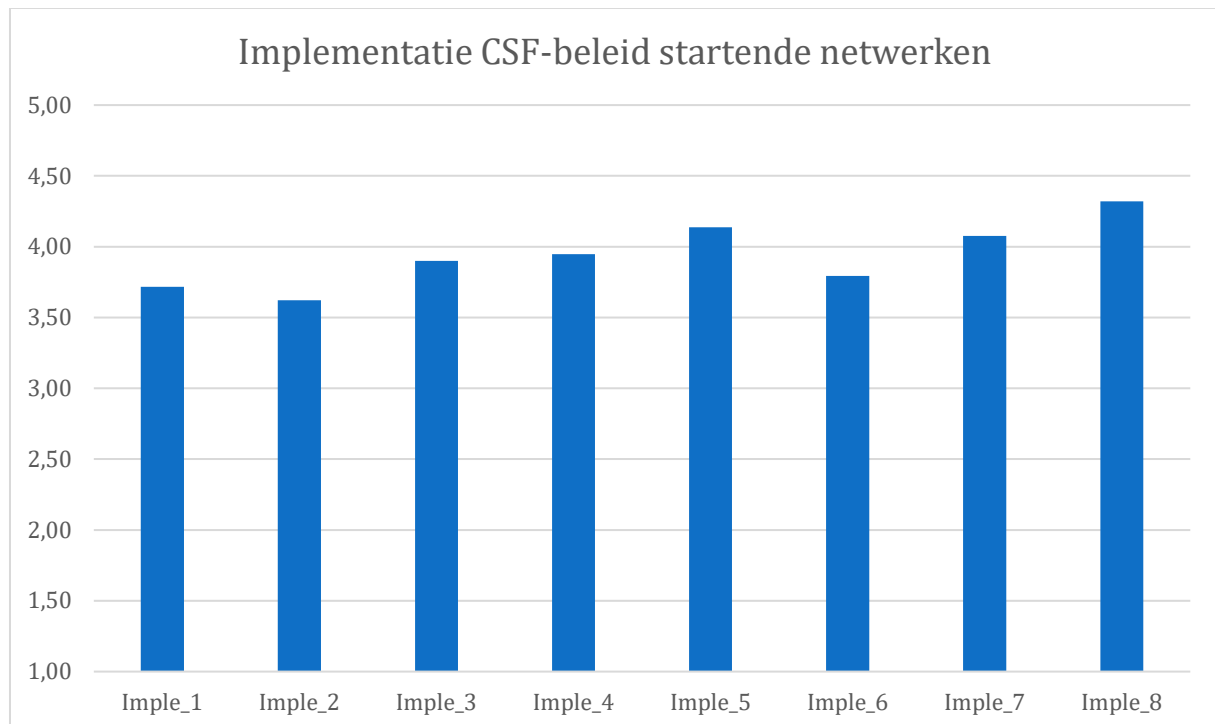
De scores rond implementatie van opgedane kennis liggen iets lager dan de tevredenheidsitems, maar blijven positief. Zo geven scholen aan dat ze kernteams hebben opgestart ($M = 3.72$) en nieuwe inzichten beginnen toe te passen ($M = 3.90$). De positieve invloed op beleid en ondersteuning van CSF-leerlingen wordt bevestigd ($M = 4.14$), evenals het vergroten van draagvlak binnen teams ($M = 3.79$). De hogere standaarddeviaties bij deze items wijzen op meer variatie tussen deelnemers.

Opvallend is de uitgesproken nood aan verdere begeleiding ($M = 4.32$), wat suggereert dat scholen de meerwaarde van het netwerk erkennen en bereid zijn om dit traject voort te zetten.

Resultaten tevredenheidsitems

Resultaten implementatie items

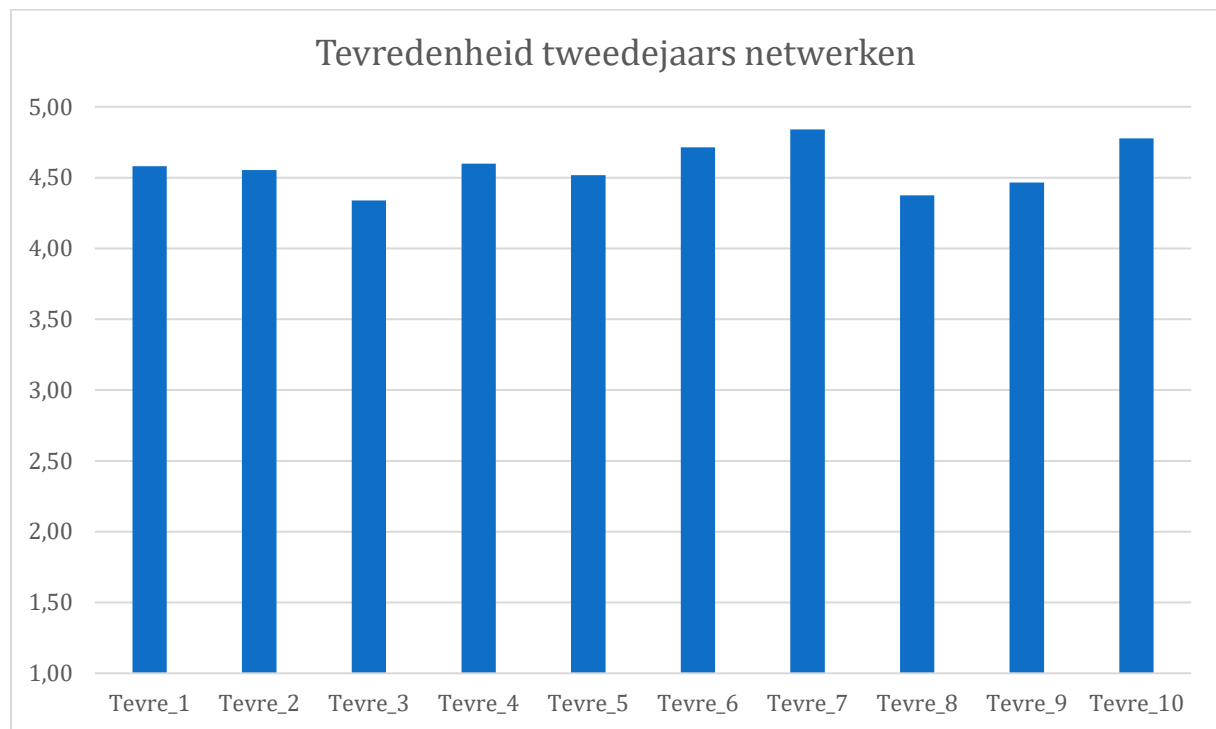
Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."</i>	3.72 (1.17)
<i>"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam."</i>	3.62 (1.00)
<i>"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."</i>	3.90 (.95)
<i>"Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	3.95 (1.01)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF-leerlingen bij ons op school."</i>	4.14 (.87)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten."</i>	3.79 (.91)
<i>"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."</i>	4.08 (1.04)
<i>"We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding."</i>	4.32 (.80)

Resultaten tweedejaars deelnemers (N=112)

De tweedejaars deelnemers evalueren hun deelname aan het lerend netwerk als zeer positief. De tevredenheidsscores liggen hoog, met uitschieters voor de kwaliteit van de begeleiding door de ankerschool (M = 4.84), de verbreding en verdieping van kennis (M = 4.71) en de wetenschappelijke onderbouwing van de begeleiding (M = 4.78).

Ook hier liggen de implementatiescores lager dan de tevredenheidsitems, maar gemiddeld iets hoger dan bij de eerstejaars deelnemers. Scholen geven aan dat ze kernteams hebben opgestart (M = 3.78), kennis hebben doorgegeven (M = 3.71) en nieuwe inzichten beginnen toe te passen (M = 3.84). Het beleid rond CSF-leerlingen is duidelijk versterkt (M = 4.25) en de ondersteuning verbeterd (M = 4.27).

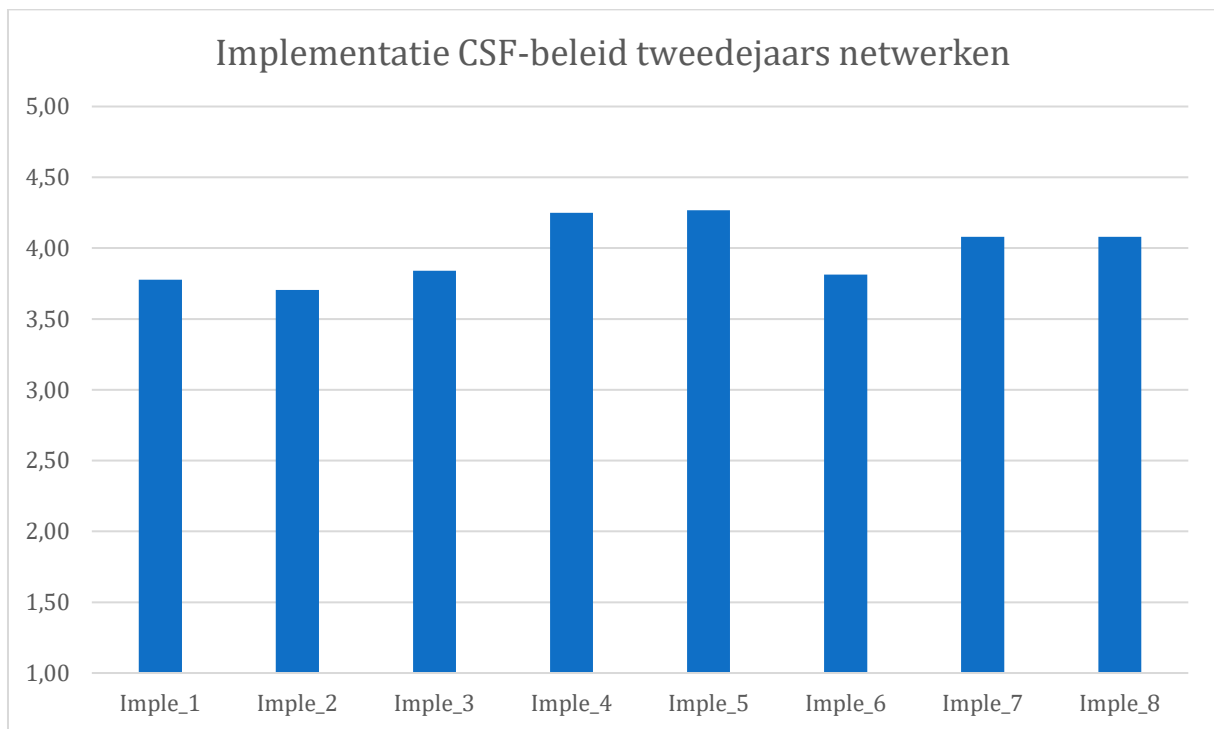
Resultaten tevredenheidsitems

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk."</i>	4.58 (.62)
<i>"Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."</i>	4.55 (.67)
<i>"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."</i>	4.34 (.77)
<i>"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen."</i>	4.60 (.62)
<i>"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."</i>	4.52 (.67)

<i>"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.71 (.56)
<i>"De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt."</i>	4.84 (.48)
<i>"De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk."</i>	4.38 (.82)
<i>"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."</i>	4.46 (.75)
<i>"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."</i>	4.78 (.44)

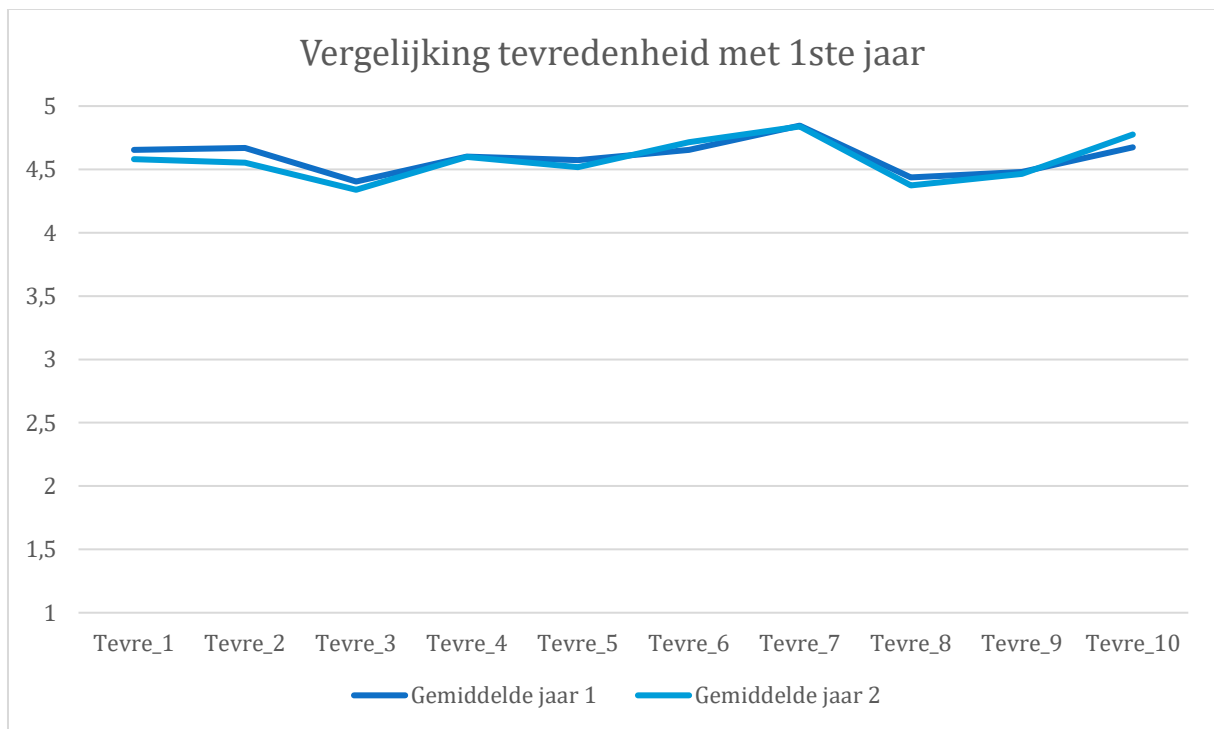
Resultaten implementatie items

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."</i>	3.78 (1.17)
<i>"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam."</i>	3.71 (.89)
<i>"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."</i>	3.84 (.83)
<i>"Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.25 (.82)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF-leerlingen bij ons op school."</i>	4.27 (.73)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten."</i>	3.81 (.96)
<i>"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."</i>	4.08 (.91)
<i>"We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding."</i>	4.08 (.84)

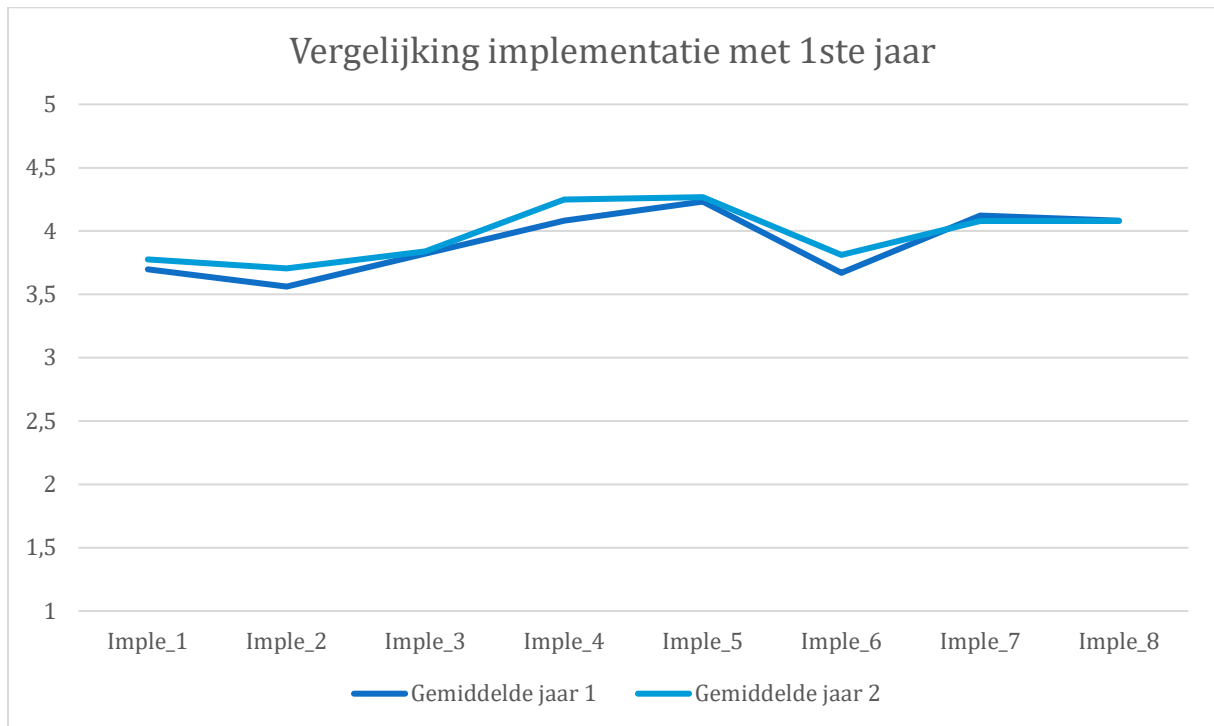
Vergelijking scores van tweedejaars deelnemers met 1ste werkjaar

Hieronder worden de gemiddelde scores van tweedejaars deelnemers op tevredenheid en implementatie van opgedane kennis met hun scores uit hun eerste werkjaar vergeleken. De algemene tevredenheid blijft hoog over beide jaren heen. Wat betreft implementatie van het CSF-beleid en het toepassen van nieuwe kennis zien we een stijging ten opzichte van het eerste werkjaar. Hoewel deze verschillen niet significant zijn, zijn ze wel consistent positief (met uitzondering van ondersteuning door directie, wat een kleine daling kent).

Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 2	sd	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Tevre_1	4.65	4.58	.56	1.05	-.13
Tevre_2	4.67	4.55	.57	1.59	-.20
Tevre_3	4.40	4.34	.69	.75	-.09
Tevre_4	4.60	4.60	.59	.04	.00
Tevre_5	4.57	4.52	.64	.72	-.09
Tevre_6	4.65	4.71	.57	.89	.11
Tevre_7	4.85	4.84	.41	.12	-.02
Tevre_8	4.44	4.38	.74	.66	-.08

Tevre_9	4.48	4.46	.69	.17	-.02
Tevre_10	4.68	4.78	.49	1.79	.20
Noot. *** p <.001, ** p <. 01, * p < .05					

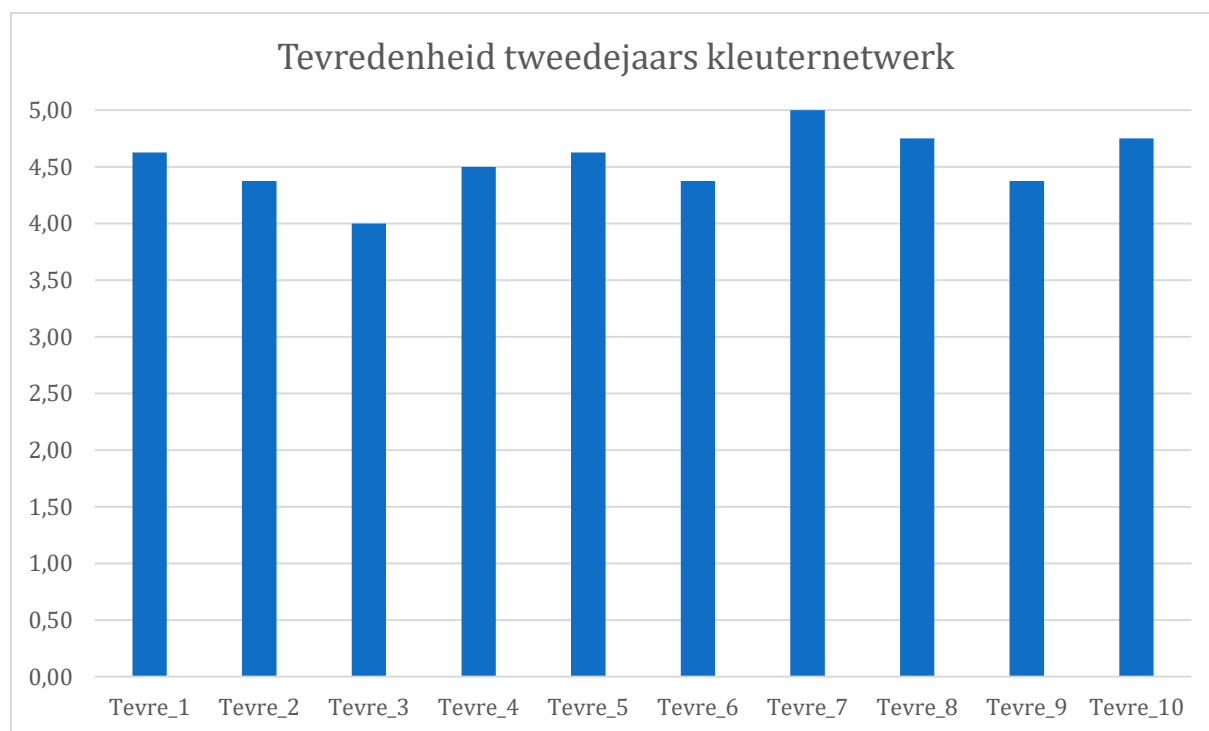
Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 2	sd	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Imple_1	3.70	3.78	1.19	.43	.07
Imple_2	3.56	3.71	.88	1.09	.16
Imple_3	3.82	3.84	.82	.14	.02
Imple_4	4.08	4.25	.83	1.35	.20
Imple_5	4.23	4.27	.73	.32	.05
Imple_6	3.67	3.81	.93	1.02	.15
Imple_7	4.12	4.08	.89	.32	-.05
Imple_8	4.08	4.08	.85	.01	.00
Noot. *** p <.001, ** p <. 01, * p < .05					

Resultaten kleuternetwerk (N=8)

Deelnemers aan het kleuternetwerk bevinden zich momenteel in hun tweede werkjaar. Ze evalueren hun deelname aan het lerend netwerk als zeer positief. De tevredenheidsscores liggen hoog: onder andere de kwaliteit van de begeleiding door de ankerschool (M = 5.00), de aansluiting bij de praktijk (M = 4.75) en de wetenschappelijke onderbouwing (M = 4.75) worden zeer positief gescoord.

In lijn met de eerdere resultaten liggen ook hier de implementatiescores lager dan de tevredenheidsitems, maar blijven scores positief. Scholen geven onder meer aan dat ze kernteams hebben opgestart (M = 3.38), kennis hebben doorgegeven (M = 3.63) en nieuwe inzichten beginnen toe te passen (M = 3.38).

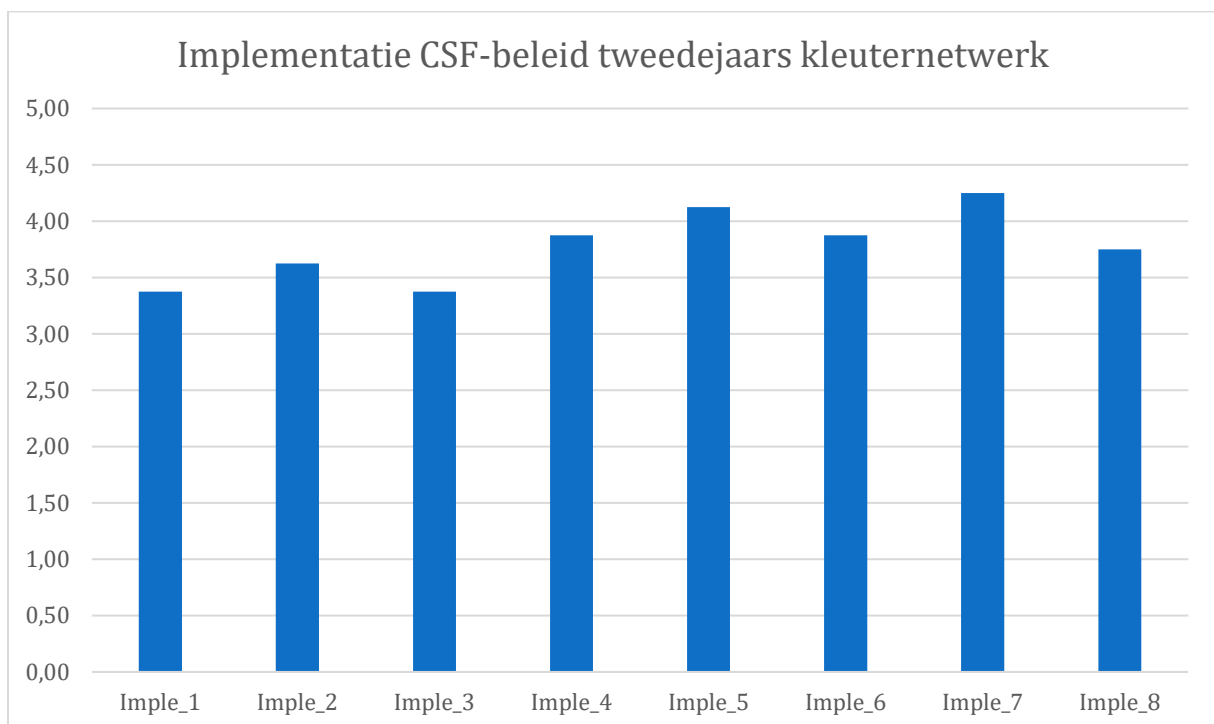
Resultaten tevredenheidsitems

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk."</i>	4.63 (.52)
<i>"Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."</i>	4.38 (.52)
<i>"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."</i>	4.00 (.00)
<i>"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen."</i>	4.50 (.53)
<i>"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."</i>	4.63 (.52)

<i>"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.38 (.52)
<i>"De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt."</i>	5.00 (.00)
<i>"De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk."</i>	4.75 (.46)
<i>"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."</i>	4.38 (.52)
<i>"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."</i>	4.75 (.46)

Resultaten implementatie items

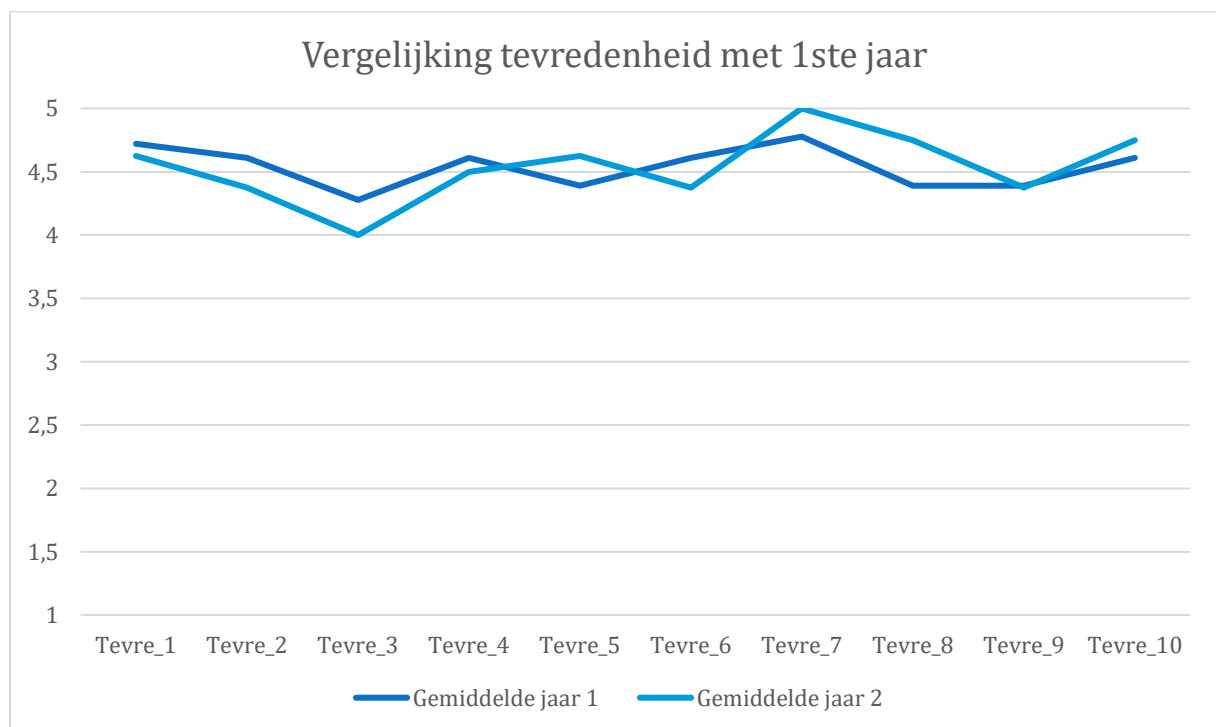

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."</i>	3.38 (.52)
<i>"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam."</i>	3.63 (.92)
<i>"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."</i>	3.38 (.92)
<i>"Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	3.88 (.64)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF-leerlingen bij ons op school."</i>	4.13 (.35)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten."</i>	3.88 (.64)
<i>"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."</i>	4.25 (.71)
<i>"We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding."</i>	3.75 (.89)

Vergelijking scores van tweedejaars deelnemers kleuternetwerk met 1ste werkjaar

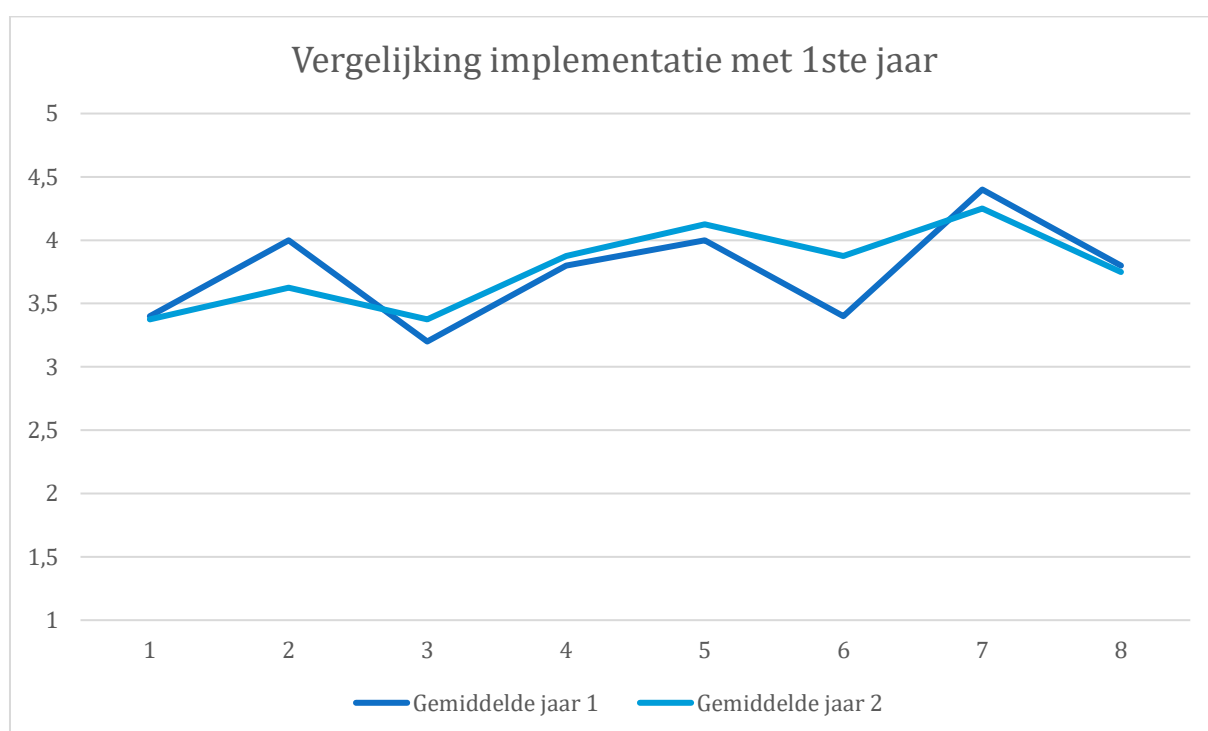
Hieronder worden de gemiddelde scores van deelnemers aan het kleuternetwerk vergeleken met hun scores uit hun eerste werkjaar. Gezien de startende lerende netwerken in 2023-2024 pas later in het schooljaar begonnen (vanwege de start van het Ondersteuningsbeleid CSF), vulden deelnemers op het einde schooljaar slechts het eerste deel van de bevraging in; ze waren nog niet ver genoeg gevorderd in het traject om de implementatie te beoordelen. Na afronding van hun trajectjaar kregen de deelnemende scholen de kans om het tweede deel van de bevraging, rond implementatie, aan te vullen. Vijf op 18 deelnemers gingen hierop in. Resultaten van de t-test betreffende de implementatiescores dienen dan ook genuanceerd te worden.

Scores op tevredenheid liggen over beide jaar heen hoog, met kleine schommelingen. Het item: *'De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt'* kent een significante positieve toename. Voor de implementatie van opgedane kennis is de trend minder duidelijk, al lijkt er een lichte stijging na het eerste jaar deelname. Door de beperkte steekproefgrootte is het echter niet aangewezen om te sterke conclusies te trekken.

Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 2	sd	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Tevre_1	4.72	4.63	.55	.42	-.18
Tevre_2	4.61	4.38	.51	1.04	-.46
Tevre_3	4.28	4.00	.57	1.67	-.49
Tevre_4	4.61	4.50	.58	.46	-.19
Tevre_5	4.39	4.63	.65	.94	.36
Tevre_6	4.61	4.38	.58	.99	-.41
Tevre_7	4.78	5.00	.37	2.05*	.60
Tevre_8	4.39	4.75	.71	1.42	.51
Tevre_9	4.39	4.38	.70	.05	-.02
Tevre_10	4.61	4.75	.48	.67	.29

Noot. *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 2	sd	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Imple_1	3.40	3.38	.65	.05	-.04

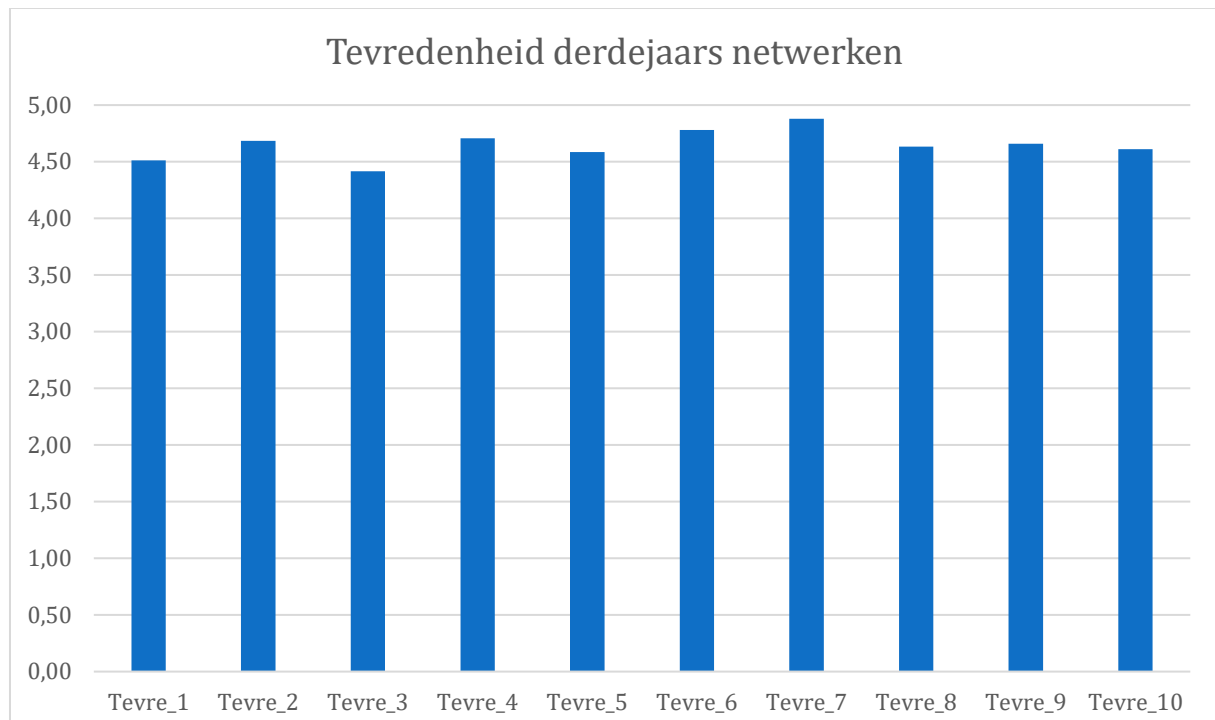
Imple_2	4.00	3.63	.83	.80	-.45
Imple_3	3.20	3.38	.85	.34	.20
Imple_4	3.80	3.88	.55	.24	.14
Imple_5	4.00	4.13	.49	.35	.25
Imple_6	3.40	3.88	.63	1.32	.75
Imple_7	4.40	4.25	.75	.31	-.20
Imple_8	3.80	3.75	1.01	.07	-.05
Noot. *** p <.001, ** p <. 01, * p < .05					

Resultaten derdejaars deelnemers (N=41)

De derdejaars deelnemers evalueren het lerend netwerk opnieuw zeer positief. De tevredenheidsscores blijven hoog: de kwaliteit van de begeleiding door de ankerschool (M = 4.88), de verbreding en verdieping van kennis (M = 4.78) en de bruikbaarheid van aangereikte kennis en materiaal (M = 4.71 en 4.59). Ook de aansluiting bij de praktijk (M = 4.63) en de wetenschappelijke onderbouwing (M = 4.61) worden sterk gewaardeerd.

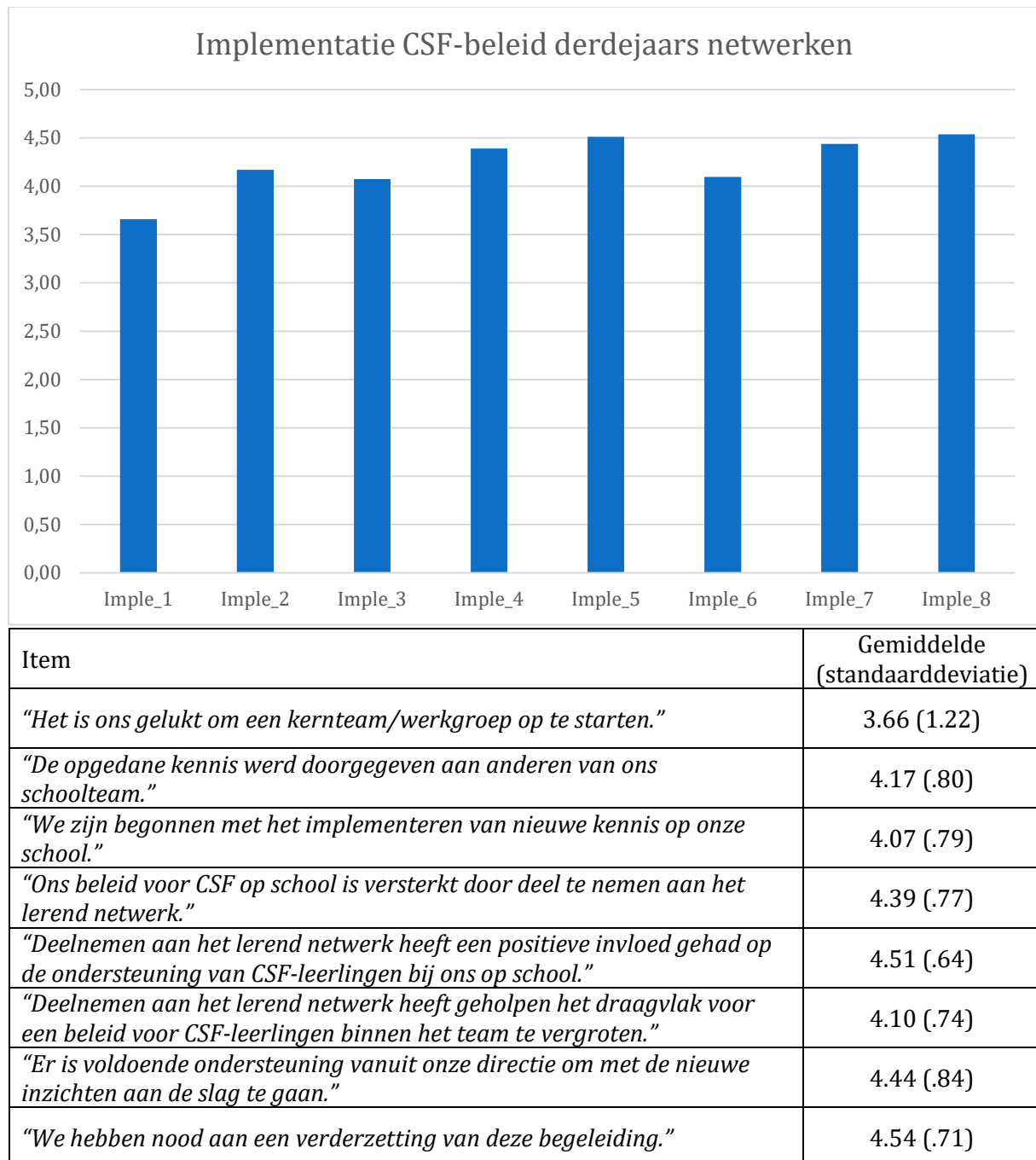
De implementatiescores liggen hoger dan bij eerste- en tweedejaars deelnemers. Scholen geven aan dat ze kennis hebben doorgegeven (M = 4.17), nieuwe inzichten beginnen toe te passen (M = 4.07) en dat het beleid rond CSF-leerlingen verder is versterkt (M = 4.39). De ondersteuning van CSF-leerlingen scoort hoog (M = 4.51), en ook het draagvlak binnen teams neemt toe (M = 4.10). Opvallend is de uitgesproken nood aan verdere begeleiding (M = 4.54), wat suggereert dat zelfs na drie jaar continuïteit belangrijk blijft.

Resultaten tevredenheidsitems

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk."</i>	4.51 (.71)
<i>"Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."</i>	4.68 (.52)
<i>"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."</i>	4.41 (.74)
<i>"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen."</i>	4.71 (.60)
<i>"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."</i>	4.59 (.59)
<i>"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.78 (.42)
<i>"De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt."</i>	4.88 (.33)
<i>"De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk."</i>	4.63 (.58)
<i>"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."</i>	4.66 (.53)
<i>"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."</i>	4.61 (.63)

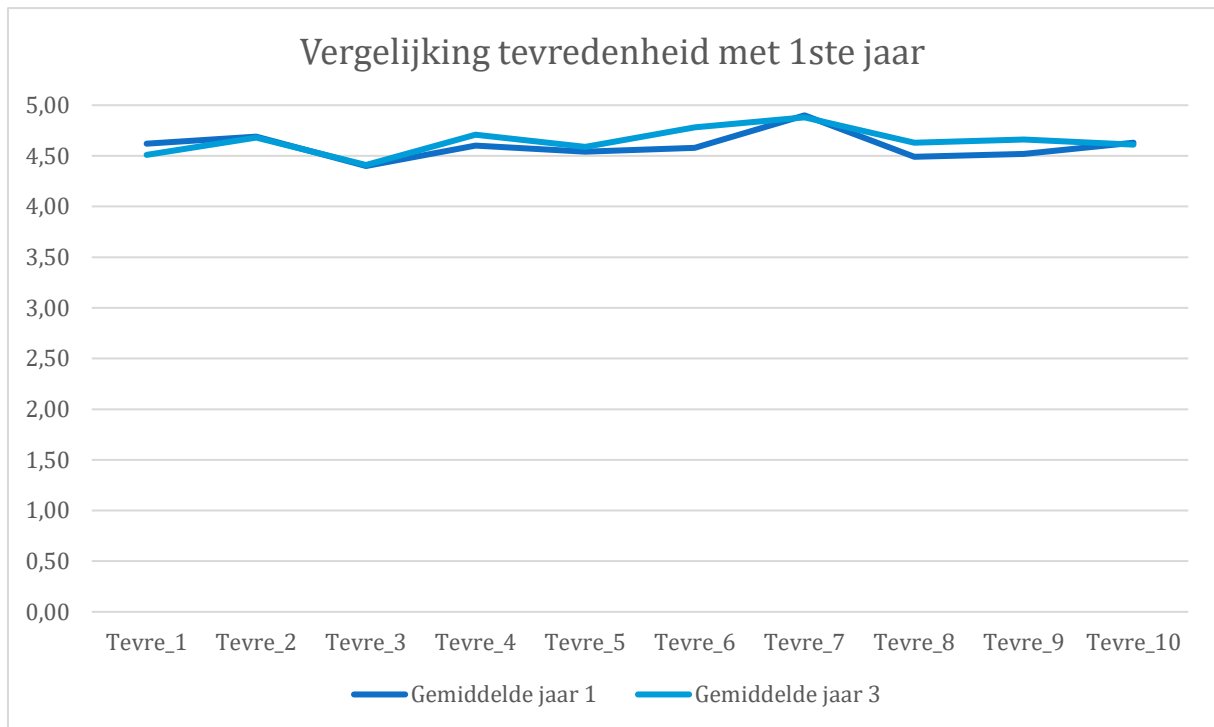
Resultaten implementatie items

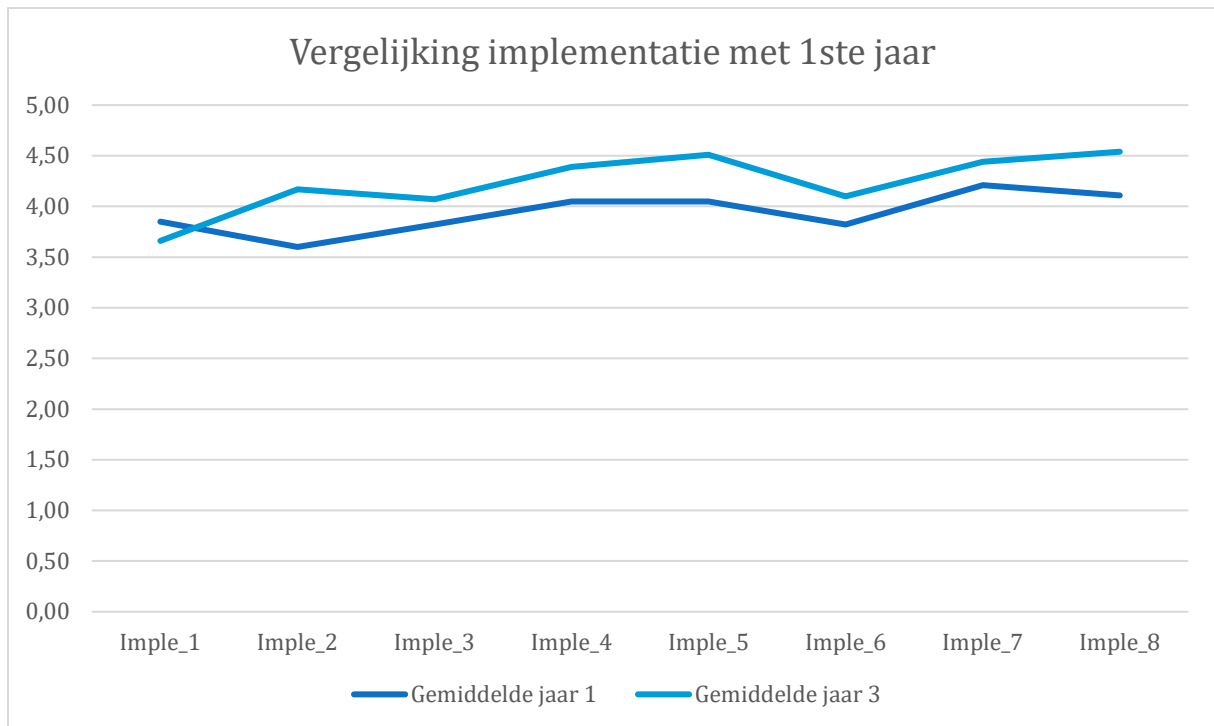
Vergelijking scores van derdejaars deelnemers met 1ste werkjaar

Hieronder worden de gemiddelde scores van derdejaars deelnemers op tevredenheid en implementatie van opgedane kennis met hun scores uit hun eerste werkjaar vergeleken. Op dit moment was een statische vergelijking echter nog niet mogelijk en dienen we ons op descriptieve resultaten te baseren. De algemene tevredenheid blijft hoog over de jaren

heen. Wat betreft implementatie van het CSF-beleid en het toepassen van nieuwe kennis zien we visueel een duidelijke stijging ten opzichte van het eerste werkjaar.

Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 3
Tevre_1	4.62	4.51
Tevre_2	4.69	4.68
Tevre_3	4.40	4.41
Tevre_4	4.60	4.71
Tevre_5	4.54	4.59
Tevre_6	4.58	4.78
Tevre_7	4.90	4.88
Tevre_8	4.49	4.63
Tevre_9	4.52	4.66
Tevre_10	4.63	4.61

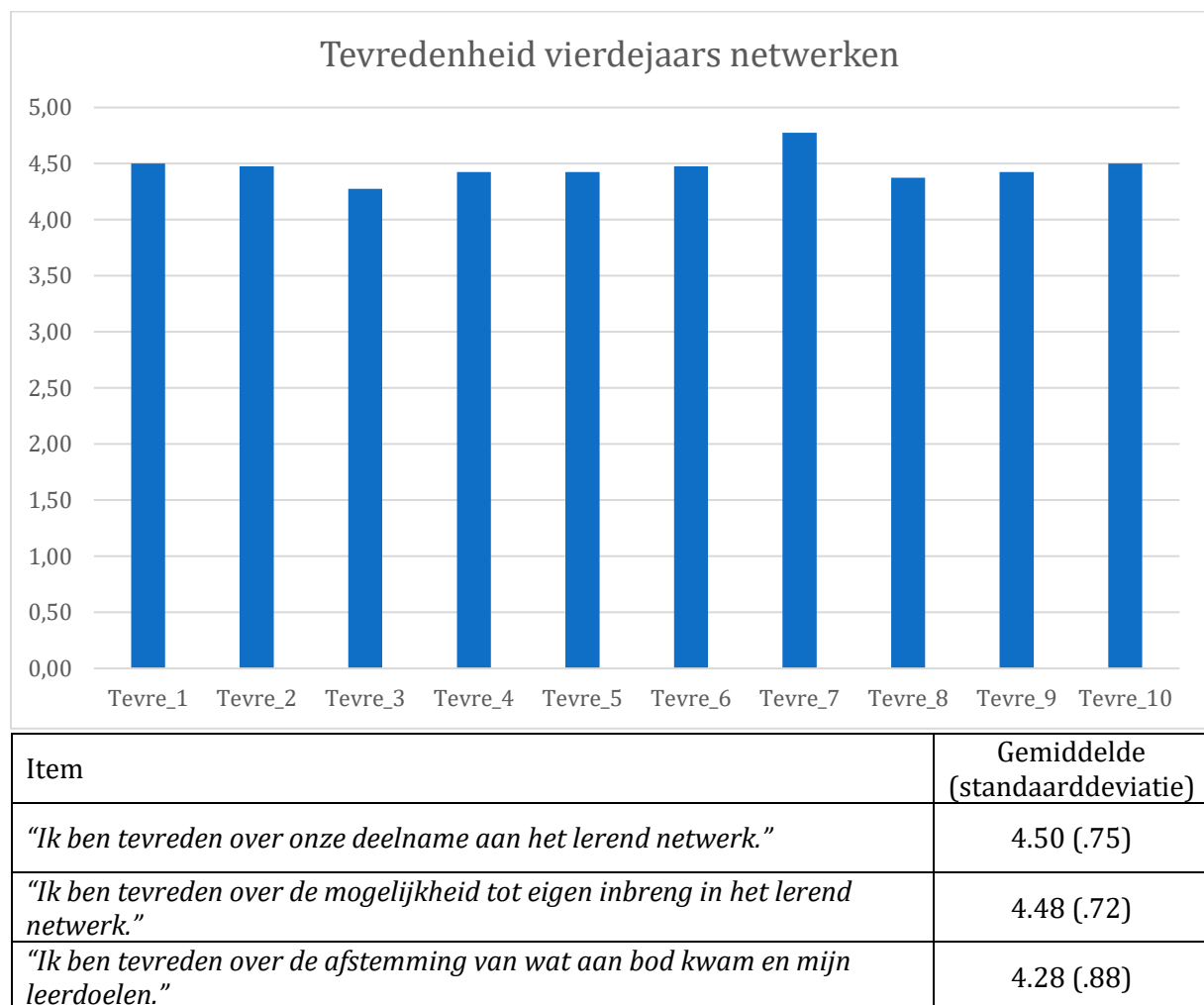
Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 3
Imple_1	3.85	3.66
Imple_2	3.60	4.17
Imple_3	3.82	4.07
Imple_4	4.05	4.39
Imple_5	4.05	4.51
Imple_6	3.82	4.10
Imple_7	4.21	4.44
Imple_8	4.11	4.54

Resultaten vierdejaars deelnemers (N=40)

De vierdejaars deelnemers blijven het lerend netwerk zeer positief evalueren. De tevredenheidsscores liggen hoog, met sterke waardering voor de begeleiding door de ankerschool (M = 4.78), de bruikbaarheid van kennis en materiaal (M = 4.43 en 4.43) en de verbreding en verdieping van kennis (M = 4.48).

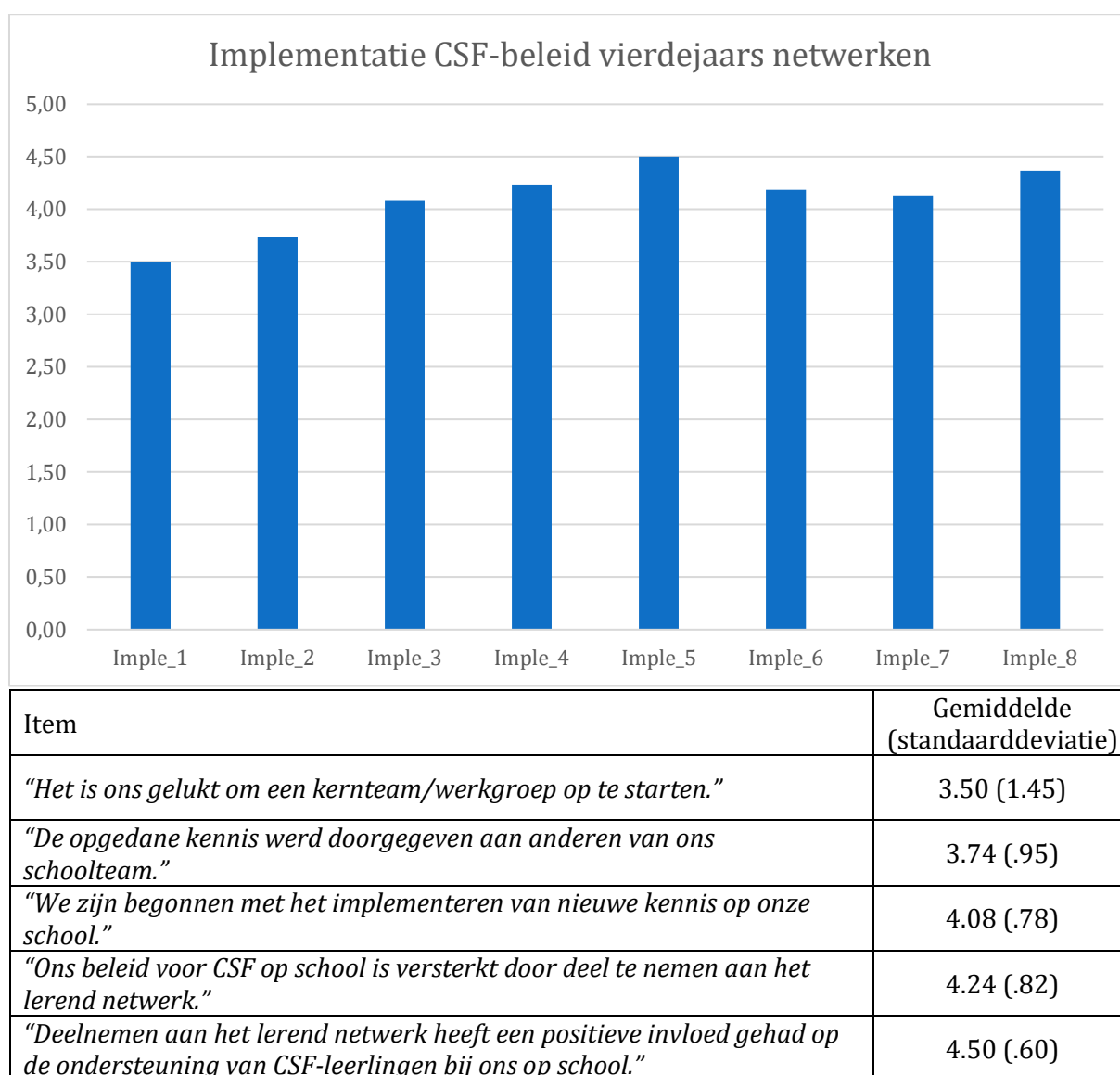
De implementatiescores liggen hoger dan bij eerste- en tweedejaars deelnemers en zijn grotendeels gelijklopend in vergelijking tot de scores van derdejaars deelnemers. Scholen geven aan dat ze kernteams hebben opgestart (M = 3.50), kennis hebben doorgegeven (M = 3.74) en nieuwe inzichten beginnen toe te passen (M = 4.08). Het beleid rond CSF-leerlingen is versterkt (M = 4.24) en de ondersteuning verbeterd (M = 4.50).

Resultaten tevredenheidsitems

<i>"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen."</i>	4.43 (.78)
<i>"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."</i>	4.43 (.84)
<i>"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.48 (.78)
<i>"De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt."</i>	4.78 (.58)
<i>"De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk."</i>	4.38 (.87)
<i>"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."</i>	4.43 (.81)
<i>"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."</i>	4.50 (.68)

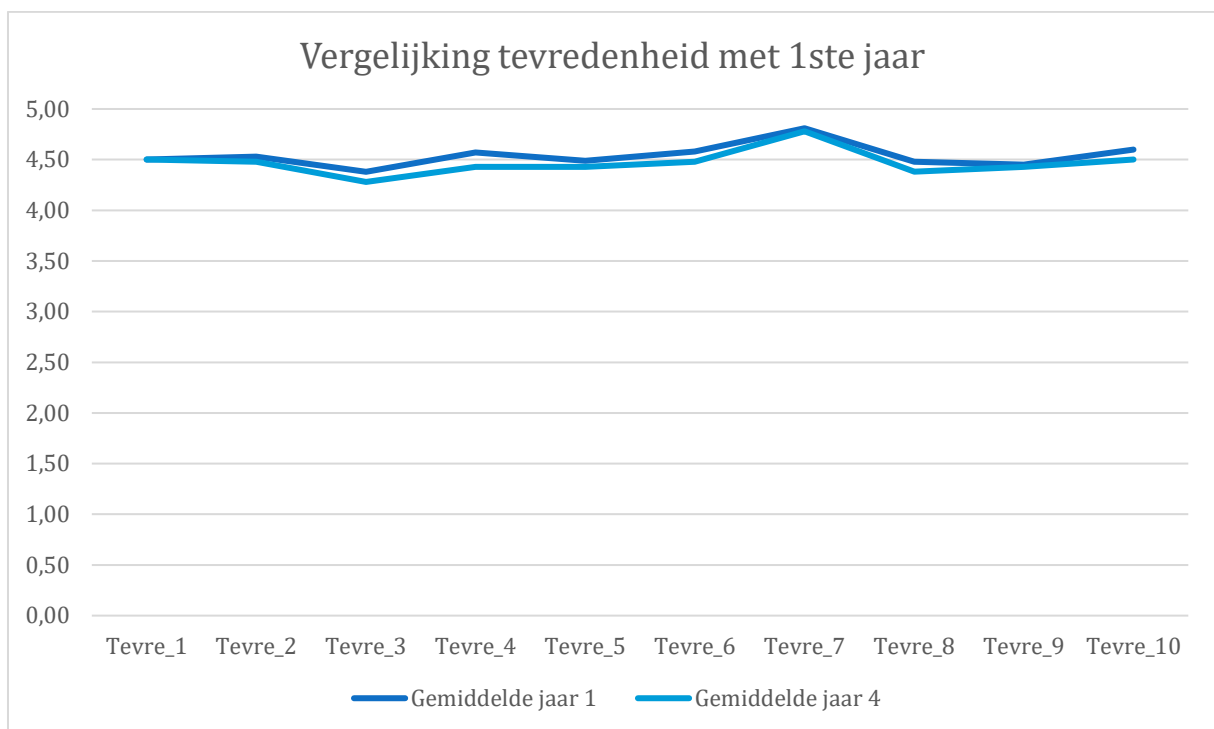
Resultaten implementatie items

<i>“Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten.”</i>	4.18 (.80)
<i>“Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan.”</i>	4.13 (1.14)
<i>“We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding.”</i>	4.37 (.75)

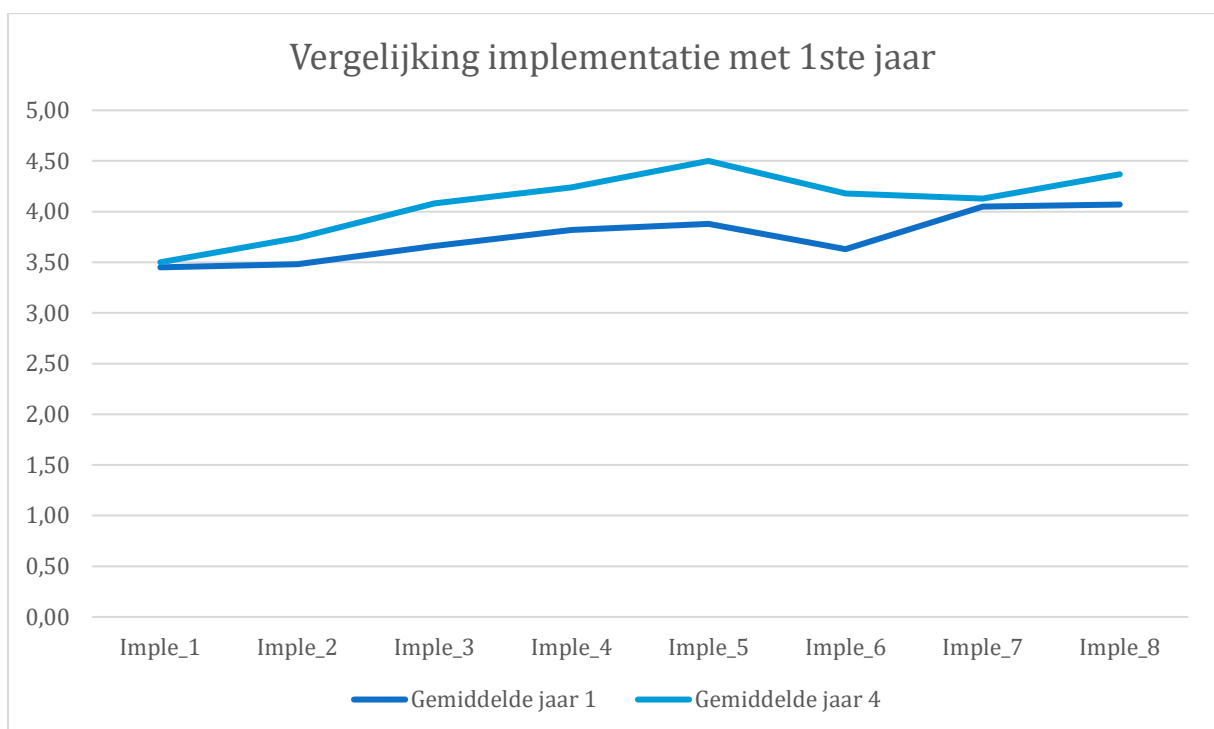
Vergelijking scores van vierdejaars deelnemers met 1ste werkjaar

Hieronder worden de gemiddelde scores van vierdejaars deelnemers op tevredenheid en implementatie van opgedane kennis met hun scores uit hun eerste werkjaar vergeleken. Ook bij deze resultaten was een statistische vergelijking nog niet mogelijk en dienen we ons op descriptieve resultaten te baseren. De algemene tevredenheid blijft hoog over de jaren heen. Wat betreft implementatie van het CSF-beleid en het toepassen van nieuwe kennis zien we visueel een duidelijke stijging ten opzichte van het eerste werkjaar.

Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 4
Tevre_1	4.50	4.50
Tevre_2	4.53	4.48
Tevre_3	4.38	4.28

Tevre_4	4.57	4.43
Tevre_5	4.49	4.43
Tevre_6	4.58	4.48
Tevre_7	4.81	4.78
Tevre_8	4.48	4.38
Tevre_9	4.45	4.43
Tevre_10	4.60	4.50

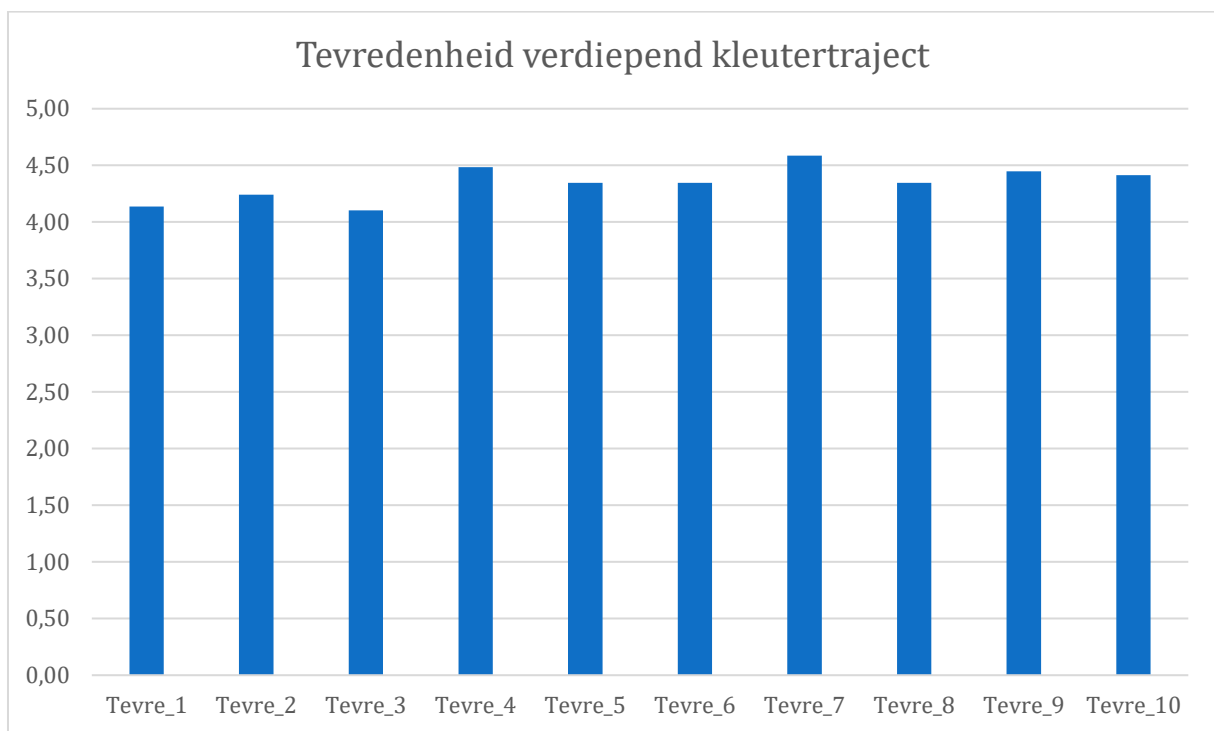
Item	Gemiddelde werkjaar 1	Gemiddelde werkjaar 4
Imple_1	3.45	3.50
Imple_2	3.48	3.74
Imple_3	3.66	4.08
Imple_4	3.82	4.24
Imple_5	3.88	4.50
Imple_6	3.63	4.18

Imple_7	4.05	4.13
Imple_8	4.07	4.37

Resultaten deelnemers verdiepend kleutertraject (N=15)

Deelnemers aan het verdiepend kleuternetwerk evalueren hun deelname positief. De tevredenheidsscores liggen over de gehele lijn hoog. De implementatiescores liggen lager (M= +/- 3.50), enkel ondersteuning vanuit de directie (M = 4.28) en nood aan verderzetting van de begeleiding (M = 4.21) worden hoger gescoord.

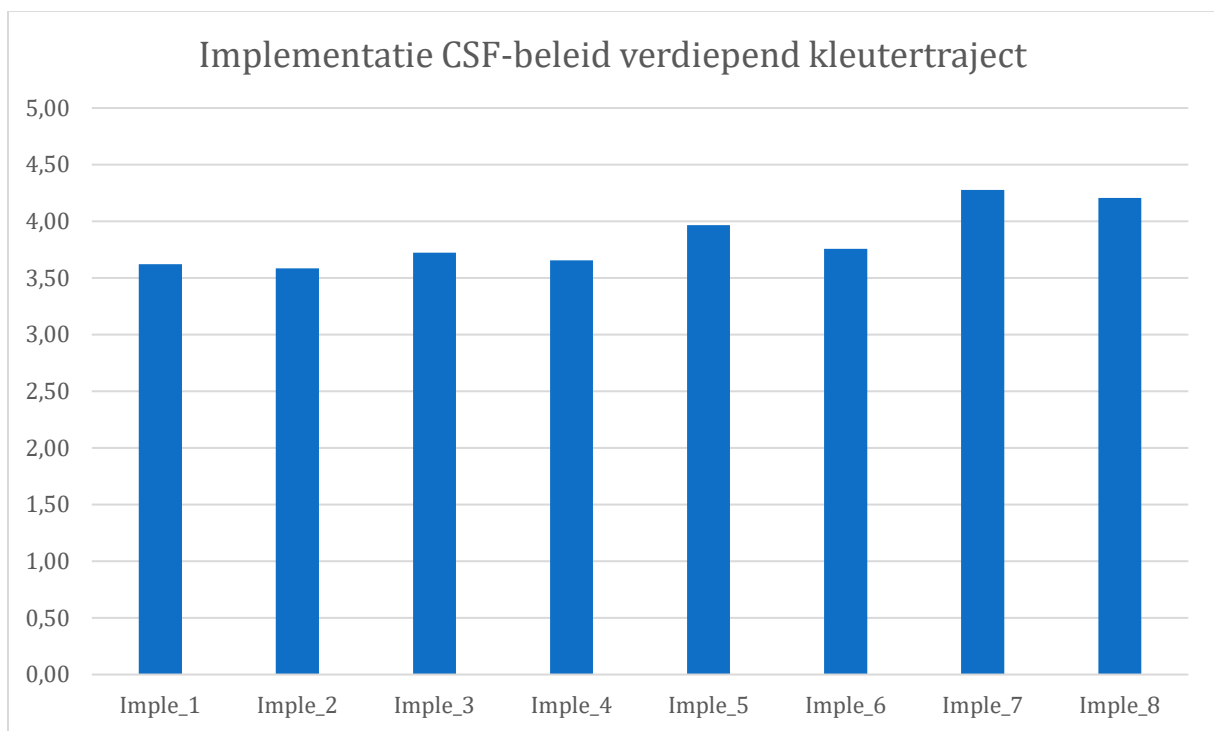
Resultaten tevredenheidsitems

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk."</i>	4.14 (1.03)
<i>"Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."</i>	4.24 (.74)
<i>"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."</i>	4.10 (.77)
<i>"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen."</i>	4.48 (.87)
<i>"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF leerlingen."</i>	4.34 (.90)

<i>"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.34 (.86)
<i>"De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt."</i>	4.59 (.57)
<i>"De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk."</i>	4.34 (.72)
<i>"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."</i>	4.45 (.69)
<i>"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."</i>	4.41 (.73)

Resultaten implementatie items

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."</i>	3.62 (1.29)
<i>"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons schoolteam."</i>	3.59 (1.09)
<i>"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis op onze school."</i>	3.72 (1.19)
<i>"Ons beleid voor CSF op school is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	3.66 (1.11)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF-leerlingen bij ons op school."</i>	3.97 (.98)
<i>"Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten."</i>	3.76 (.99)
<i>"Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan."</i>	4.28 (1.00)

"We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding."

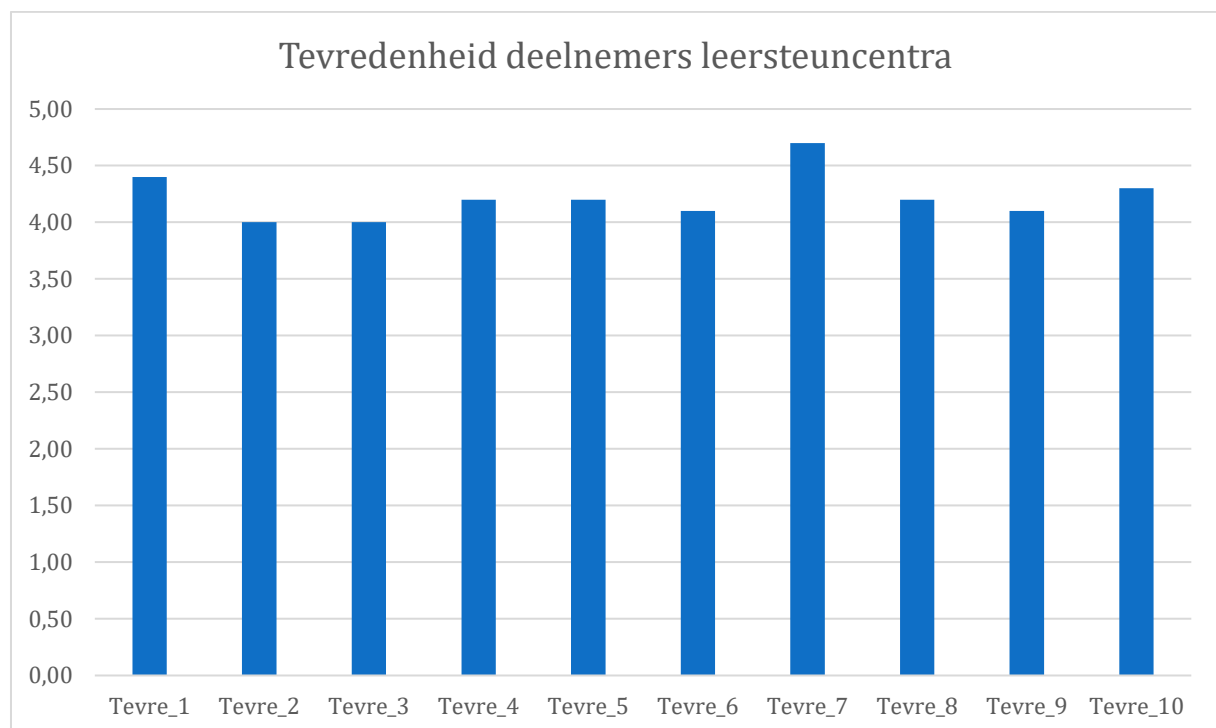
4.21 (.90)

Resultaten deelnemers vanuit een leersteuncentrum (N=10)

Hoewel het lerend netwerk voornamelijk gericht is op leraren, evalueren ook de deelnemers vanuit de leersteuncentra hun deelname positief. De tevredenheidsscores liggen hoog, met sterke waardering voor de expertise van de ankerschool (M = 4.70) en de wetenschappelijke onderbouwing van de begeleiding (M = 4.30).

De implementatiescores liggen lager, maar blijven positief. Zo rapporteren deelnemers dat ze kernteams hebben opgestart (M = 4.00), kennis hebben doorgegeven (M = 3.78), het beleid rond CSF-leerlingen is versterkt (M = 3.78) en de ondersteuning aan CSF-leerlingen is verbeterd (M = 4.00).

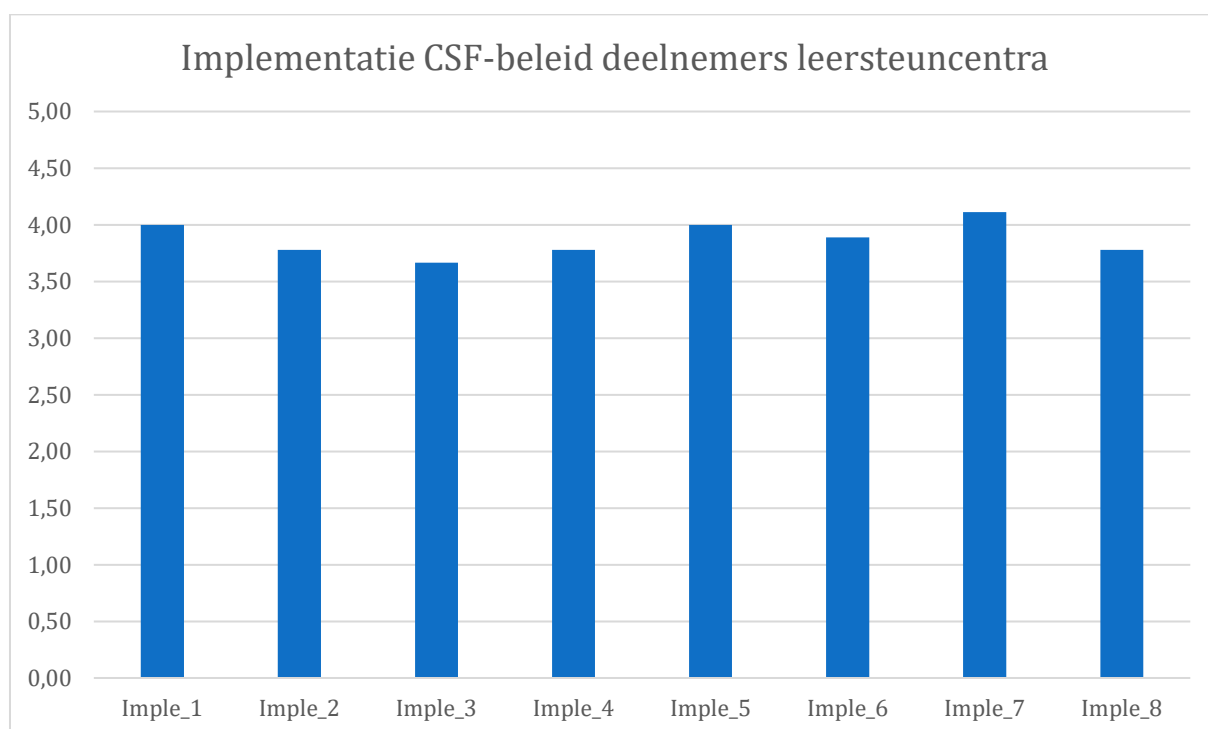
Resultaten tevredenheidsitems

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
"Ik ben tevreden over onze deelname aan het lerend netwerk."	4.40 (.70)
"Ik ben tevreden over de mogelijkheid tot eigen inbreng in het lerend netwerk."	4.00 (.82)

<i>"Ik ben tevreden over de afstemming van wat aan bod kwam en mijn leerdoelen."</i>	4.00 (.82)
<i>"De aangereikte kennis is bruikbaar voor het verbeteren van ons beleid voor CSF-leerlingen."</i>	4.20 (.79)
<i>"Het aangereikte materiaal is bruikbaar voor het verbeteren van onze aanpak van CSF-leerlingen."</i>	4.20 (.79)
<i>"Onze kennis werd verbreed en verdiept door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	4.10 (.99)
<i>"De begeleider van de ankerschool weet waarover hij/zij spreekt."</i>	4.70 (.67)
<i>"De input vanuit de ankerschool sluit aan bij de dagelijkse (klas)praktijk."</i>	4.20 (.79)
<i>"Ik heb voorbeelden gezien en gehoord die we kunnen toepassen in de praktijk."</i>	4.10 (.74)
<i>"Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar wetenschappelijke inzichten."</i>	4.30 (.82)

Resultaten implementatie items

Item	Gemiddelde (standaarddeviatie)
<i>"Het is ons gelukt om een kernteam/werkgroep op te starten."</i>	4.00 (1.50)
<i>"De opgedane kennis werd doorgegeven aan anderen van ons team."</i>	3.78 (.97)
<i>"We zijn begonnen met het implementeren van nieuwe kennis."</i>	3.67 (1.00)
<i>"Ons beleid voor CSF is versterkt door deel te nemen aan het lerend netwerk."</i>	3.78 (1.09)

<i>“Deelnemen aan het lerend netwerk heeft een positieve invloed gehad op de ondersteuning van CSF-leerlingen door onze organisatie</i>	4.00 (1.12)
<i>“Deelnemen aan het lerend netwerk heeft geholpen het draagvlak voor een beleid voor CSF-leerlingen binnen het team te vergroten.”</i>	3.89 (1.05)
<i>“Er is voldoende ondersteuning vanuit onze directie om met de nieuwe inzichten aan de slag te gaan.”</i>	4.11 (.93)
<i>“We hebben nood aan een verderzetting van deze begeleiding.”</i>	3.78 (1.09)

2.3 Discussie

Deelnemers uit alle werkjaren (startende, tweede-, derde- en vierdejaars scholen) rapporteren over het algemeen een hoge tevredenheid. Ook bij gevorderde netwerken blijft dit positieve beeld overeind wanneer hun tevredenheidsscores over de jaren heen worden vergeleken met die uit hun eerste werkjaar. We moeten er echter rekening mee houden dat deelnemers met een lagere motivatie of tevredenheid mogelijk al uit het traject zijn gestapt. Voor derde- en vierdejaars deelnemers was daarnaast op dit moment enkel een beschrijvende vergelijking ten aanzien van hun startjaar mogelijk.

Scholen geven aan tevreden te zijn over de ruimte voor eigen inbreng binnen het lerend netwerk. De gedeelde input, voorbeelden en materialen sluiten goed aan bij de praktijk en worden als bruikbaar ervaren. De open communicatie en de mogelijkheid om eigen ervaringen te delen, dragen bij aan een betere afstemming tussen ankerscholen en deelnemende scholen. Daarnaast is er een uitgesproken vertrouwen in de expertise van de ankerscholen, die vertrekken vanuit een evidence-based aanpak.

Bij de analyse van de items rond implementatie en kennisdeling valt op dat startende scholen gemiddeld lager scoren dan gevorderde deelnemers. Wanneer we de lerende netwerken vergelijken met hun eerste jaar van deelname, zien we over alle trajectjaren een duidelijke trend: de implementatie van het CSF-beleid neemt toe naarmate scholen verder gevorderd zijn in het traject. Ook hier moeten we in het achterhoofd houden dat minder gemotiveerde deelnemers mogelijk reeds uit het traject stapten en we voor derde- en vierdejaars deelnemers op dit moment nog geen statistische vergelijking konden uitvoeren.

Voor veel startende deelnemers blijkt de opstart van het CSF-beleid een zoekproces te zijn. Dit stemt overeen met de verwachtingen: eerstejaars scholen zijn vaak nog oriënterend en willen zich eerst verdiepen in de inhoud alvorens tot implementatie over te gaan. Implementatie vraagt immers tijd. Positief is dat vanaf de latere jaren duidelijk hogere scores worden behaald op dit vlak, en dat deze implementatie ook duurzaam lijkt te zijn.

De deelnemers aan de thematische trajecten: het kleuternetwerk en het verdiepend kleutertraject zijn over de hele lijn positief over hun tevredenheid met het traject. Binnen het kleuternetwerk is er geen duidelijke trend zichtbaar rond implementatie, wat mogelijk te verklaren is door de beperkte steekproefgroottes (N=5 en N=8). Ook in het verdiepend kleutertraject ligt de implementatie relatief lager, al blijft de gemiddelde score steeds boven 3,50.

Vertegenwoordigers van de leersteuncentra ervaren hun deelname als kwaliteitsvol en verrijkend. Ze geven aan dat de deelname waardevolle inzichten heeft opgeleverd en bijgedragen heeft aan hun professionele ontwikkeling.

3. QuickScans Begaafdenwijzer voor meting effectiviteit van lerende netwerken

3.1 Methodologie

3.1.1 Opzet

Naast een directe bevraging rond tevredenheid en implementatie van het CSF-beleid, hebben we de effectiviteit van de lerende netwerken ook onderzocht aan de hand van een vergelijking van pre- en postscores op de *QuickScans Begaafdenwijzer*, verder toegelicht onder 'instrument'.

3.1.2 Participanten

261 van de deelnemende scholen aan het werkjaar 2024-2025 vulden de QuickScan op zowel de begin- als eindmeting in. Scholen die deelnemen aan de lerende netwerken CSF vormen over het algemeen een heterogene groep. Er zijn scholen die slechts over beperkte voorkennis beschikken en hun eerste kennismaking met CSF-beleid maken doorheen het traject. Andere scholen hebben reeds een CSF-beleid op school en wensen dit verder uit te bouwen en hun kennis te verdiepen.

3.1.3 Instrument

Scholen vulden aan het begin van de lerende netwerken de [Quickscans begaafdenwijzer](#) in. Er werd hen gevraagd om de QuickScans samen met het kernteam CSF in te vullen. Op het einde van het werkjaar werd gevraagd hetzelfde te doen.

De QuickScans bestaat uit 33 stellingen (Zie tabel 2) betreffende het beleid op school ten aanzien van cognitief sterk functionerende leerlingen. Deze stellingen zijn onderverdeeld in 4 rubrieken:

- Visie en draagvlak
- Signaleren
- Onderwijsaanpassingen en begeleiding
- Evaluatie en borging

Scholen dienden voor de verschillende stellingen op een 4-punt Likertschaal aan te duiden in hoeverre de school dit item belangrijk vindt en in hoeverre dit item reeds gerealiseerd is, waarbij score 1 staat voor ‘nog niet’, score 2 voor ‘enigszins’, score 3 voor ‘grotendeels’ en score 4 voor ‘volledig’.

Binnen dit rapport wordt enkel gekeken naar de data betreffende de realisatie van doelen. De belangrijkste vraag binnen deze analyse was: Heeft het doorlopen van het traject een effect op de realisatie van CSF-beleid binnen de scholen? En op welke aspecten van visie, beleid, evaluatie, signaleren en aanpassingen is er vooruitgang gemeten?

Tabel 2 – Overzicht items Quickscan Begaafdenwijzer

Rubriek	Code	Vraagnr.	Vraag
Visie	Visi_1	1.1	Onze school heeft een duidelijke visie over hoe wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen.
Visie	Visi_2	1.2	Op onze school bestaat er een breed draagvlak voor onze visie over hoe wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen.
Visie	Visi_3	1.3	Onze school heeft een duidelijke visie over hoe de ontwikkeling van cognitief begaafde leerlingen binnen het onderwijs optimaal gestimuleerd en ondersteund kan worden.
Visie	Visi_4	1.4	Op onze school bestaat er een breed draagvlak voor onze visie over hoe de ontwikkeling van cognitief begaafde leerlingen binnen het onderwijs optimaal gestimuleerd en ondersteund kan worden.
Signaleren	Sign_1	2.1	De leerkrachten op onze school zijn op de hoogte van de specifieke kenmerken en leereigenschappen van cognitief begaafde leerlingen.
Signaleren	Sign_2	2.2	De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een vastgelegd protocol.
Signaleren	Sign_3	2.3	De signalering van cognitief begaafde leerlingen geschiedt op basis van verschillende soorten gegevens afkomstig van verschillende betrokkenen.
Signaleren	Sign_4	2.4	De signalering van cognitief begaafde leerlingen gebeurt op basis van een zorgvuldige analyse van de beschikbare gegevens.
Signaleren	Sign_5	2.5	Wanneer er signalen van cognitieve begaafdheid zijn opgemerkt, worden gericht aanvullende gegevens verzameld die nodig zijn om gewenste onderwijsaanpassingen en begeleiding vast te stellen.
Signaleren	Sign_6	2.6	Op onze school worden de ouders actief betrokken bij de signalisering van cognitief begaafde leerlingen.
Signaleren	Sign_7	2.7	Verschillen in inzicht tussen ouders, leerkracht en/of leerling, die zichtbaar worden naar aanleiding van de gegevensverzameling en -analyse, worden besproken en zoveel mogelijk verhelderd.
Signaleren	Sign_8	2.8	Er zijn duidelijke richtlijnen om tot een beslissing te komen tot het uitvoeren van een (extern) psychodiagnostisch onderzoek.
Signaleren	Sign_9	2.9	Er vindt een systematische registratie plaats van de resultaten van het signaleringsproces en van de analyse van de (onderwijs)behoefte.
Signaleren	Sign_10	2.10	Het vaststellen van en aansluiten bij (onderwijs)behoefte maakt onderdeel uit van een cyclisch proces van handelen, evalueren en bijstelling.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_1	3.1	Op school bieden wij onderwijsaanpassingen voor cognitief begaafde leerlingen aan.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_2	3.2	Uit de onderwijsaanpassingen die we op school aanbieden wordt een keuze gemaakt op basis van de cognitieve, sociale en emotionele behoeften van de leerling.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_3	3.3	Op onze school worden leerlingen versneld (d.i. hun schoolperiode verkorten).
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_4	3.4	De criteria om een besluit tot versnellen te nemen zijn op onze school duidelijk omschreven.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_5	3.5	Wanneer wordt gekozen voor versnellen, wordt daarnaast ook het onderwijsaanbod aangepast.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_6	3.6	Onze school gebruikt het compacten van leerstof (het schrappen van herhalings- en oefenstof) in haar praktijk t.a.v. cognitief begaafde leerlingen.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_7	3.7	De criteria om een besluit tot compacten te nemen zijn op onze school duidelijk omschreven.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_8	3.8	De tijd die vrijkomt door het compacten van de leerstof voor een vak, wordt besteed aan verrijking.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_9	3.9	De instructie van de gecompecte leerstof wordt afgestemd op de onderwijsnoden van de cognitief begaafde leerlingen.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_10	3.10	Op onze school wordt er verrijkingsmateriaal gebruikt.

Aanpassingen + begeleiding	Aanp_11	3.11	Op school worden er eisen gesteld aan het verrijkingsmateriaal dat gebruikt wordt.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_12	3.12	Op onze school wordt verrijkingsmateriaal gebruikt dat rekening houdt met de onderwijsnoden van cognitief begaafde leerlingen.
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_13	3.13	Onze school richt een verrijkings- of verbredingsaanbod in buiten de eigen klas (bv. Plusklas).
Aanpassingen + begeleiding	Aanp_14	3.14	De criteria om leerlingen het verrijkings- of verbredingsaanbod buiten de klas te laten volgen zijn op onze school duidelijk omschreven.
Evaluatie + Borging	Eval_1	4.1	Wanneer voor een cognitief begaafde leerling het onderwijsaanbod wordt aangepast, dan wordt deze aanpassing minstens twee keer per jaar geëvalueerd.
Evaluatie + Borging	Eval_2	4.2	Bij deze evaluatie worden alle belanghebbenden betrokken (i.e. leerling, ouders, klasleerkracht, zorgleerkracht, zorgcoördinator, ...).
Evaluatie + Borging	Eval_3	4.3	In onze school is er een beleid op leerlingenbegeleiding waarin ook de zorg voor cognitief begaafde leerlingen is gespecificeerd.
Evaluatie + Borging	Eval_4	4.4	De wijze waarop onze school aandacht besteedt aan de zorg voor cognitief begaafde leerlingen, staat beschreven in de schoolgids en/of het schoolreglement.
Evaluatie + Borging	Eval_5	4.5	Het beleid op leerlingenbegeleiding t.a.v. cognitief begaafde leerlingen wordt op schoolniveau minstens één keer per jaar geëvalueerd.

3.2 Resultaten

Eerst worden de resultaten van de volledige groep deelnemers besproken (onafhankelijk van het werkjaar). Vervolgens wordt dieper ingegaan op de effecten bij startende netwerken en vervolgens de gevorderde netwerken. Bij tweedejaars deelnemers wordt het effect bekeken in verhouding tot zowel de start van het werkjaar, als tot de opstart van hun deelname aan de lerende netwerken in 2023-2024. Voor derdejaars en vierdejaars deelnemers was de vergelijking tot de scores van hun opstart aan de lerende netwerken momenteel nog niet mogelijk vanwege het ontbreken van vroegere gegevens op deelnemersniveau. Er wordt bij hen dus enkel naar het effect in vergelijking tot begin van het werkjaar gekeken. De resultaten van derde- en vierdejaars deelnemers worden daarnaast samengenomen, vanwege een beperkte groepsgrootte.

Voor de analyse van de resultaten is gebruik gemaakt van enkele statistische toetsen. Eerst en vooral werden scores op de begin- en eindmeting vergeleken aan de hand van een t-toets voor afhankelijke steekproeven. Een significant t-waarde geeft aan dat het verschil tussen begin- en eindmeting te groot is om op louter toeval berust te zijn. Om de grootte van het verschil (effectgrootte) te berekenen werd gebruikt gemaakt van Cohens d (klein: $d = 0.2$, matig: $d = 0.5$ en groot: $d = 0.8$).

Resultaten over totale groep (N= 261)

Item	gemiddelde begin werkjaar 2024-2025	gemiddelde einde werkjaar 2024-2025	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Visi_1	2.59	2.75	3.92***	.23
Visi_2	2.50	2.61	2.22*	.13
Visi_3	2.15	2.29	3.22**	.19
Visi_4	2.04	2.22	4.17***	.24
Sign_1	2.19	2.42	5.11***	.30
Sign_2	1.98	2.11	2.15*	.13
Sign_3	2.49	2.57	1.48	.09
Sign_4	2.36	2.48	2.31*	.14
Sign_5	2.37	2.46	1.66	.09
Sign_6	2.50	2.62	2.03*	.13
Sign_7	2.46	2.56	1.62	.09
Sign_8	1.70	1.72	.50	.02
Sign_9	2.20	2.30	1.70	.10
Sign_10	2.53	2.62	1.66	.09
Aanp_1	2.76	2.87	2.98**	.17
Aanp_2	2.53	2.66	2.47*	.14
Aanp_3	2.70	2.92	4.04***	.24
Aanp_4	1.91	2.09	3.25**	.19
Aanp_5	2.32	2.43	2.28*	.13
Aanp_6	2.62	2.75	3.07**	.18
Aanp_7	1.88	2.06	3.40**	.19
Aanp_8	2.62	2.80	3.23**	.19
Aanp_9	2.39	2.51	2.28*	.13
Aanp_10	2.98	3.11	2.99**	.17
Aanp_11	2.19	2.40	4.04***	.24
Aanp_12	2.44	2.66	4.40***	.25
Aanp_13	2.23	2.38	3.17**	.18
Aanp_14	1.81	1.96	3.14**	.17
Eval_1	2.48	2.50	.42	.01
Eval_2	2.31	2.34	.40	.03
Eval_3	2.29	2.45	2.77**	.17
Eval_4	1.71	1.93	3.77***	.22
Eval_5	2.09	2.22	1.93	.12

Noot. *** p < .001, ** p < .01, * p < .05

De resultaten tonen een algemene stijging tussen het begin en einde van het werkjaar op alle domeinen (visie en draagvlak, signaleren, onderwijsaanpassingen en begeleiding en evaluatie en borging). De verschillen zijn statistisch significant voor het merendeel van de items, met kleine effectgrootte.

Resultaten eerstejaars deelnemers (N= 75)

Item	gemiddelde begin werkjaar 2024-2025	gemiddelde einde werkjaar 2024-2025	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Visi_1	2.43	2.57	1.66	.18
Visi_2	2.30	2.55	2.43*	.27
Visi_3	1.79	2.12	3.79***	.42
Visi_4	1.73	2.17	5.71***	.63
Sign_1	1.97	2.33	3.66***	.42
Sign_2	1.60	1.93	2.85**	.35
Sign_3	2.19	2.27	.63	.08
Sign_4	2.00	2.32	2.49*	.30
Sign_5	2.00	2.27	2.36*	.27
Sign_6	2.36	2.47	1.13	.13
Sign_7	2.23	2.59	2.74**	.31
Sign_8	1.47	1.57	.80	.10
Sign_9	2.01	2.13	1.00	.10
Sign_10	2.15	2.48	2.83**	.32
Aanp_1	2.53	2.75	2.57*	.27
Aanp_2	2.30	2.49	1.89	.19
Aanp_3	2.47	2.77	2.45*	.29
Aanp_4	1.50	1.81	2.84**	.32
Aanp_5	2.06	2.27	2.04*	.23
Aanp_6	2.28	2.60	3.57**	.41
Aanp_7	1.53	1.81	2.95**	.31
Aanp_8	2.21	2.63	3.35**	.39
Aanp_9	2.04	2.37	2.73**	.31
Aanp_10	2.67	3.00	3.29**	.37
Aanp_11	1.81	2.12	2.76**	.31
Aanp_12	2.07	2.47	3.35**	.37
Aanp_13	1.97	2.19	2.06*	.22
Aanp_14	1.49	1.81	3.29**	.36
Eval_1	2.19	2.11	.55	-.08
Eval_2	2.22	2.17	.33	-.04
Eval_3	1.79	2.12	2.84**	.33
Eval_4	1.36	1.64	2.80**	.32
Eval_5	1.55	1.77	1.97	.22

Noot. *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Ook de resultaten van eerstejaars deelnemers tonen een algemene stijging tussen het begin en einde van het werkjaar op alle domeinen (visie en draagvlak, signaleren, onderwijsaanpassingen en begeleiding en evaluatie en borging). De verschillen zijn

statistisch significant voor het merendeel van de items, met kleine tot matige effectgroottes.

Resultaten tweedejaars deelnemers

Ten opzichte van begin werkjaar 2024-2025 (N= 108)

Item	gemiddelde begin werkjaar 2024-2025	gemiddelde einde werkjaar 2024-2025	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Visi_1	2,54	2,72	2,60*	0,25
Visi_2	2,44	2,53	1,18	0,11
Visi_3	2,05	2,21	2,34*	0,22
Visi_4	1,93	2,12	2,67**	0,27
Sign_1	2,13	2,40	3,56**	0,34
Sign_2	1,82	2,05	2,44*	0,23
Sign_3	2,37	2,53	1,83	0,17
Sign_4	2,22	2,35	1,67	0,15
Sign_5	2,26	2,42	1,97	0,17
Sign_6	2,39	2,56	1,87	0,19
Sign_7	2,28	2,39	1,26	0,12
Sign_8	1,69	1,65	0,22	-0,05
Sign_9	2,12	2,23	1,18	0,11
Sign_10	2,53	2,67	1,75	0,16
Aanp_1	2,71	2,80	1,40	0,12
Aanp_2	2,47	2,63	1,81	0,17
Aanp_3	2,60	2,78	2,29*	0,20
Aanp_4	1,78	1,97	2,08*	0,21
Aanp_5	2,28	2,34	0,78	0,08
Aanp_6	2,56	2,69	1,92	0,18
Aanp_7	1,80	2,07	2,92**	0,28
Aanp_8	2,61	2,74	1,49	0,15
Aanp_9	2,38	2,46	0,93	0,09
Aanp_10	2,93	3,01	1,32	0,11
Aanp_11	2,06	2,28	2,57*	0,26
Aanp_12	2,37	2,55	2,14*	0,21
Aanp_13	2,20	2,32	1,72	0,16
Aanp_14	1,75	1,95	2,57*	0,24
Eval_1	2,50	2,47	0,18	-0,02
Eval_2	2,22	2,28	0,36	0,05
Eval_3	2,18	2,37	2,15*	0,22
Eval_4	1,61	1,92	2,95**	0,29
Eval_5	2,02	2,22	1,85	0,20

Noot. *** p < .001, ** p < .01, * p < .05

De resultaten van tweedejaars deelnemers tonen een algemene stijging in scores tussen het begin en einde van het werkjaar. Vooral op items rond visie, begeleiding en evaluatie zijn de verschillen statistisch significant, dit met kleine effectgroottes. Hoewel niet alle items een significant verschil kennen, verbeterd over het algemeen de realisatie van de doelstellingen ten opzichte van het begin van het werkjaar.

Ten opzichte van start traject (N= 91)

Item	gemiddelde begin traject 2023-2024	gemiddelde einde werkjaar 2024-2025	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Visi_1	2.49	2.71	2.35*	.27
Visi_2	2.55	2.59	.51	.05
Visi_3	1.85	2.23	4.39***	.46
Visi_4	1.81	2.18	4.22***	.44
Sign_1	1.84	2.40	5.57***	.58
Sign_2	1.51	1.97	4.46***	.47
Sign_3	2.23	2.53	2.53*	.26
Sign_4	2.01	2.36	3.28**	.32
Sign_5	2.07	2.41	3.15**	.33
Sign_6	2.44	2.59	1.24	.13
Sign_7	2.32	2.53	1.69	.18
Sign_8	1.53	1.68	1.74	.17
Sign_9	1.93	2.25	2.54*	.27
Sign_10	2.42	2.71	2.65*	.27
Aanp_1	2.54	2.84	3.83***	.40
Aanp_2	2.31	2.58	2.94**	.31
Aanp_3	2.65	2.96	2.64*	.28
Aanp_4	1.56	2.07	4.90***	.52
Aanp_5	1.99	2.45	3.99***	.42
Aanp_6	2.43	2.74	3.06**	.32
Aanp_7	1.52	2.09	5.10***	.53
Aanp_8	2.33	2.68	2.83**	.30
Aanp_9	2.11	2.46	3.18**	.33
Aanp_10	2.78	3.16	4.08***	.43
Aanp_11	1.90	2.44	4.71***	.49
Aanp_12	2.22	2.67	4.22***	.44
Aanp_13	2.04	2.38	2.86**	.30
Aanp_14	1.43	1.84	4.52***	.48
Eval_1	2.23	2.54	2.27*	.24
Eval_2	2.08	2.33	1.86	.19
Eval_3	1.89	2.43	4.75***	.49
Eval_4	1.38	1.81	3.93***	.41

Eval_5	1.57	2.23	5.36***	.56
Noot. *** p < .001, ** p < .01, * p < .05				

Wanneer we de scores van tweedejaars deelnemers vergelijken met hun scores aan de start van de lerende netwerken in 2023-2024, zien we over alle rubrieken heen een positieve stijging. Voor de meeste items is er sprake van een significante positieve verbetering van realisatie van de doelstellingen, met kleine tot matige effectgroottes.

Resultaten derde- en vierdejaars deelnemers (N= 74)

Item	gemiddelde begin werkjaar 2024-2025	gemiddelde einde werkjaar 2024-2025	t-toets	Cohens <i>d</i> (effectgrootte)
Visi_1	2.89	3.07	2.49*	.29
Visi_2	2.89	2.86	.38	-.04
Visi_3	2.76	2.73	.38	-.04
Visi_4	2.55	2.58	.32	.04
Sign_1	2.54	2.66	1.83	.21
Sign_2	2.62	2.55	.54	-.07
Sign_3	3.00	3.01	.16	.02
Sign_4	2.93	3.03	1.30	.15
Sign_5	2.86	2.80	.74	-.09
Sign_6	2.88	2.99	1.07	.12
Sign_7	2.92	2.93	.13	.01
Sign_8	1.91	2.00	.78	.09
Sign_9	2.49	2.69	1.89	.22
Sign_10	2.88	2.77	1.09	-.13
Aanp_1	3.09	3.16	.93	.11
Aanp_2	2.88	2.86	.16	-.02
Aanp_3	3.04	3.30	2.48*	.30
Aanp_4	2.50	2.57	.65	.08
Aanp_5	2.62	2.86	2.70**	.31
Aanp_6	3.11	3.09	.19	-.02
Aanp_7	2.43	2.47	.43	.05
Aanp_8	3.14	3.12	.16	-.02
Aanp_9	2.77	2.82	.60	.07
Aanp_10	3.36	3.41	.65	.07
Aanp_11	2.78	2.92	1.52	.18
Aanp_12	2.88	3.03	1.78	.21
Aanp_13	2.47	2.66	1.87	.22
Aanp_14	2.14	2.18	.44	.05
Eval_1	2.82	3.04	1.92	.22
Eval_2	2.55	2.71	1.03	.14

Eval_3	2.92	2.99	.73	.08
Eval_4	2.18	2.26	.75	.09
Eval_5	2.76	2.70	.54	-.06
Noot. *** p < .001, ** p < .01, * p < .05				

De resultaten van derde- en vierdejaars deelnemers tonen een meer gestabiliseerd beeld tussen het begin en het einde van het werkjaar. Voor één van de items rond visie en draagvlak (*“Onze school heeft een duidelijke visie over hoe wordt omgegaan met verschillen tussen leerlingen.”*) en twee van de items rond aanpassingen en begeleiding (*“Op onze school worden leerlingen versneld (d.i. hun schoolperiode verkorten).”* en *“Wanneer wordt gekozen voor versnellen, wordt daarnaast ook het onderwijsaanbod aangepast.”*) is er een positief significant verschil te vinden, met kleine effectgroottes. Voor de andere items zien we een lichte stijging of daling ten aanzien van de beginwaarden. Een verbetering in realisatie van doelstellingen, hoewel niet significant, ligt algemeen tussen de .10 en .20. Een daling in gemiddelde scores ligt nooit lager dan .10 ten opzicht van de beginmeting.

3.3 Discussie

Wanneer we de resultaten bekijken over **de gehele groep** deelnemers binnen dit werkjaar, zien we over alle rubrieken heen een betekenisvolle verbetering. De effectgroottes variëren van zeer klein tot klein, maar betreffen een groot aantal items. De positieve situeert zich vooral binnen de domeinen *‘Visie en draagvlak’* en *‘Onderwijsaanpassingen en begeleiding’*.

Ook wanneer we de resultaten per werkjaar bekijken, is een positieve trend op te merken. Bij de QuickScans van **eerstejaars deelnemers** merken we een algemene verbetering over alle rubrieken heen, met effectgroottes tussen klein en matig. Ook bij **tweedejaars deelnemers** zien we een duidelijke vooruitgang, ten opzichte van het begin van het werkjaar. Bij deze deelnemers maakten we daarnaast de vergelijking tussen de QuickScans aan het einde van het tweede werkjaar met de realisatie van een CSF-beleid aan de start van hun traject in 2023-2024. Hier zien we een duidelijke vooruitgang ten opzichte van de start van deelname (zie: *Resultaten tweedejaars deelnemers ten opzichte van start traject (N= 91)*), met kleine tot matige effectgroottes.

Bij de **derde- en vierdejaars deelnemers** zijn de effecten minder uitgesproken. Dit kan verklaard worden doordat zij reeds veel geleerd en geïmplementeerd hebben in de voorgaande jaren. Hoewel er weinig significante scoreveranderingen zijn, blijven de resultaten positief met kleine effectgroottes. De gemiddelde scores zijn redelijk constant, met meer kleine toenames dan afnames. Dit wijst erop dat deelnemers eerder een stabiel niveau behouden dan dat er sprake is van uitgesproken verbetering of terugval in het bereiken van de doelen.

Voor deze groep was er tot nu toe geen mogelijkheid om longitudinale effecten te bekijken op basis van hun realisatie van het CSF-beleid bij de start van hun traject. Met de implementatie van deze gegevens sinds het vorige werkjaar, zal het in de toekomst wel mogelijk zijn om ook voor deze groepen de evolutie vanaf de start van hun traject in kaart te brengen.

De bovenstaande bevindingen tonen dat de deelname aan het CSF-traject een betekenisvolle impact heeft op de professionele ontwikkeling van de deelnemers en de realisatie en implementatie van CSF-beleid op school. De groei manifesteert zich op verschillende domeinen, namelijk: het creëren van een visie en draagvlak voor CSF-beleid op school, het signaleren en herkennen van CSF-leerlingen, het bieden van onderwijsaanpassingen en begeleiding, en het evalueren en borgen van dit beleid. Voor eerste- en tweedejaars deelnemers lijkt verbetering op vlak van realisatie van doelstellingen het meest uitgesproken te zijn, terwijl de realisatie van het CSF-beleid meer stabiliseert gedurende het derde- en vierde trajectjaar.

4. Conclusie

De resultaten van beide bevestigingen tonen aan dat deelname aan het CSF-traject een positieve en betekenisvolle impact heeft op zowel de tevredenheid van de deelnemers als op de implementatie van CSF-beleid binnen scholen.

Tevredenheid over het traject is hoog bij deelnemers uit alle werkjaren. Zowel startende als gevorderde scholen waarderen de ruimte voor eigen inbreng, de praktijkgerichte materialen en de open communicatie binnen het lerend netwerk. Het vertrouwen in de expertise van de ankerscholen, die vertrekken vanuit een evidence-based aanpak, is

uitgesproken positief. Ook de thematische trajecten, zoals het kleuternetwerk en het verdiepend kleutertraject, worden als waardevol ervaren. Tot slot geven vertegenwoordigers van leersteuncentra aan dat hun deelname aan het traject verrijkend is en bijdraagt aan hun professionele ontwikkeling.

Implementatie van CSF-beleid vertoont een duidelijke groei naarmate scholen verder gevorderd zijn in het traject. Startende scholen bevinden zich vaak nog in een oriënterende fase, wat zich vertaalt in lagere scores op implementatie. Dit is in lijn met de verwachtingen, aangezien implementatie tijd vraagt. Vanaf het tweede werkjaar worden hogere scores behaald en deze nemen nog sterker toe naar het derde en vierde jaar deelname, wat wijst op een versterkte verankering van het beleid.

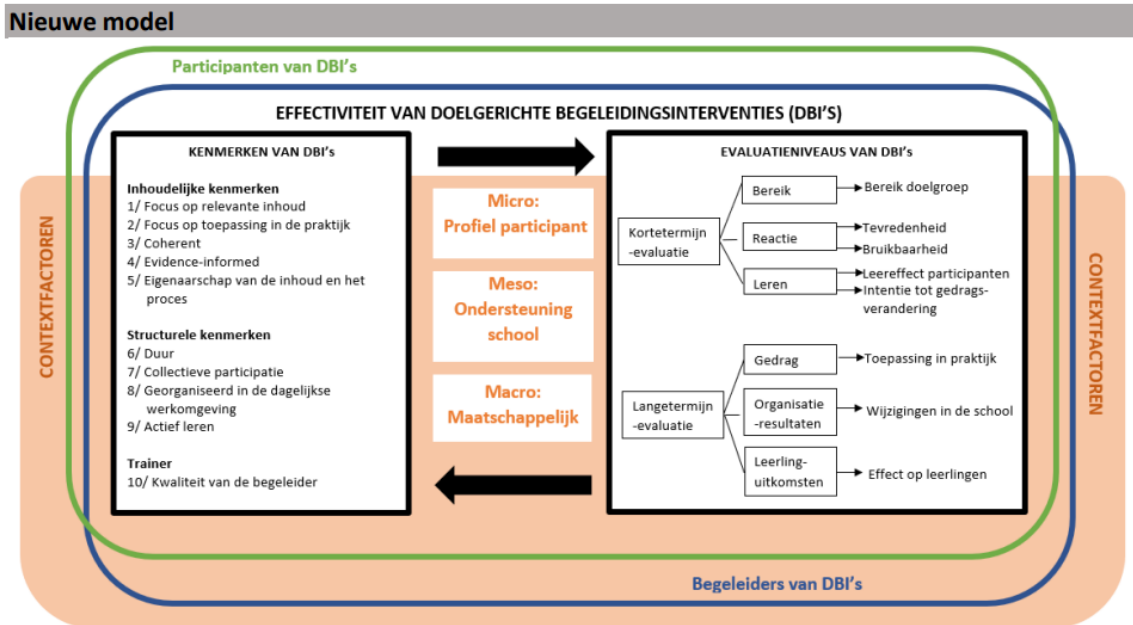
De QuickScan-resultaten bevestigen deze evolutie. Over de gehele groep deelnemers is er binnen het huidige werkjaar een verbetering zichtbaar over alle rubrieken heen. Binnen de domeinen 'Visie en draagvlak' en 'Onderwijsaanpassingen en begeleiding' is de vooruitgang het meest uitgesproken. Eerste- en tweedejaars deelnemers tonen de sterkste groei, terwijl bij derde- en vierdejaars deelnemers de scores eerder stabiliseren. Dit suggereert dat het CSF-beleid in latere jaren verankerd raakt en dat deelnemers een stabiel niveau behouden. Met de recente implementatie van longitudinale gegevens zal het in de toekomst mogelijk zijn om de evolutie vanaf de start van het traject ook voor gevorderde deelnemers nauwkeuriger in kaart te brengen.

5. Referenties

Struyf, E., Verschueren, K., & Van Mieghem, A. (2022). *OBPWO 21.02 - Begeleiding van leraren(teams): ontwikkeling van een model en instrument om effectiviteit in kaart te brengen Onderzoeksrapport 2: De ontwikkeling van een instrument*. Onderwijs Vlaanderen.

6. Bijlagen

Bijlage 1 – Figuur: evaluatieniveaus van doelgerichte begeleidingsinterventies Struyf, Verschueren, & Van Mieghem (2022)

Bijlage 2- Reacties van deelnemende scholen

Deze reacties werden geanonimiseerd – persoonlijk gerichte commentaar werd ook aan de begeleiders van de lerende netwerken bezorgd.

Eerstejaars deelnemers

Alle input was erg waardevol en [naam projectmedewerker](#) weet duidelijk waarover hij praat en doet dit met veel passie! Fijn om van zo iemand te mogen bijleren :) Als ik nog wat feedback mag meegeven voor een volgend schooljaar, denk ik dat ik de info nog beter of sneller zou opnemen en verwerken als de sessies en de Powerpoints iets gestructureerder zouden verlopen. [Naam projectmedewerker](#) heeft heel veel know-how, en kan hierdoor gemakkelijk springen van het ene hoofdstuk naar het andere en terug, maar als nieuweling in dit hele verhaal was het daardoor soms wat puzzelen om de info helder te krijgen.

Dankjewel voor dit boeiende schooljaar!

Bedankt voor de vele en duidelijke kaders. Top dat we onze eigen casussen mochten aanbrenge. De mogelijkheid om materialen te verkennen is een meerwaarde.

[Naam projectmedewerker](#) heeft het hele traject op een gestructureerde manier gebracht. Ze heeft zelf veel kennis over CSF en heeft deze op een fijne manier aan de groep overgebracht.

CLB medewerker (onthaalteam) Het was vanuit mijn positie heel waardevol om het lerend netwerk CSF te leren kennen. Volgend schooljaar zullen enkele van mijn scholen starten met het eerste jaar!

De combinatie van de input van wetenschappelijk onderbouwde inzichten en de uitwisseling met andere scholen is bijzonder verrijkend!

De deelname is zeer zinvol, doordat er veel op de school afkwam dit jaar zijn we niet geraakt waar we wouden. Er is zeker motivatie om dit verder mee te nemen en uit te werken naar volgend schooljaar. In het lerend netwerk wordt elke verandering of initiatief gewaardeerd en gevalideerd, dit ervaar ik ook als helpend als deelnemer.

De dinsdagnamiddag bij [naam projectmedewerker](#) vloog telkens veel te snel voorbij. Bedankt voor alle opgedane kennis!

De mogelijkheid om de vormingen online te volgen, zorgden ervoor dat deelname eenvoudiger is (drempelverlagend). Dit wordt door onze school als erg positief ervaren. Het netwerk CSF was soms een eyeopener, maar gaf ons ook de bevestiging over een aantal zaken die reeds succesvol geïmplementeerd waren op onze school Fijn!

De sessies werden altijd vol passie gebracht waardoor je echt heel veel zin krijgt om hiermee aan te slag te gaan. Na elke sessie zat mijn hoofd helemaal vol (positief) met ideeën om nieuwe zaken uit te werken.

Door heel wat andere zaken doorheen het voorbije schooljaar was het moeilijk om bepaalde zaken direct aan te pakken. Wel zijn we van plan om hier volgend schooljaar meer op in te zetten.

Een hele dikke dankjewel aan [naam projectmedewerker](#). Zij levert schitterend werk. Ze weet elke keer waar ze naartoe wil en staat ons steeds bij met raad en daad.

Een werking/vorming gericht op leersteuncentra zou een meerwaarde zijn.

er bestaat veel voor het lager onderwijs. Soms ontbreekt mij de info vanuit het kleuteronderwijs. Ik begrijp zeker dat dit bij deze leeftijdsgroep moeilijk is.

Er is al gedeeltelijk informatie doorgegeven aan het team via personeelsvergaderingen (voornamelijk breinkrachten/ EF). Wij nemen alles zeker nog verder op volgend schooljaar. CSF is dan onze prioriteit, het uitwerken van een visie en een beleidsplan staan op het programma. Daar wij een kleuterschool zijn waren de verdiepende kleutersessies het meest bruikbaar voor ons. Wat betreft het volgen van de andere sessies; er was regelmatig herhaling, steeds onder een andere lay out waardoor de structuur soms wat zoek was. Aan ons nu om verder uit te filteren wat en hoe we de info delen met het ganse team. Het online mogen en kunnen volgen was voor ons top, daar de locatie te ver voor ons was. Indien er een mogelijkheid is om dichterbij onze school, bij een praktijksessie aan te sluiten zijn we zeker kandidaat. Hartelijk dank voor het afgelopen jaar, het heeft ons zeker verrijkt!!

Er is weinig evolutie in onze werking, omdat er geen werkgroep is en het aantal uren die besteed kunnen worden aan deze werking minimaal is.

Heel fijn dat dit bijzonder waardevol project gratis wordt aangeboden!

Heel tevreden over het netwerk dat ik volgde. We kunnen concreet aan de slag om ons beleid verder uit te werken. Echter mis ik soms de concrete handvaten om met kleuters aan de slag te gaan rond CSF (voorbeelden van spelletjes, activiteiten, ...). Ik weet zeker dat deze in de loop van volgend jaar zullen ontstaan, wanneer ons beleid op punt is.

Heel veel nieuwe inzichten gekregen en veel kennis opgedaan. Nu nog in de praktijk gegoten krijgen...

Heel waardevol!!!

Het is een goede start geweest. We hebben links gekregen, maar misten nog wat concrete projecten.

Het is een hele goede basis om met te starten. Voor ons als autonome kleuterschool merken we wel dat we nood hadden om eerst alle sessies te volgen in het eerste jaar en nu aan de slag te gaan naar volgend schooljaar toe. Dus we konden onze kennis nog niet zo goed implementeren bij onze collega's maar het kwam zeker wel al onze csf kleuters ten goede wat we dit schooljaar allemaal gezien hebben.

Het lerend netwerk heeft ons heel erg op weg geholpen. Het heeft ons ook doen inzien dat er nog heel veel groeikansen zijn, waar we graag volgend schooljaar onder begeleiding mee verder gaan.

Het waren zinvolle en efficiënte sessies. Dank je wel [naam projectmedewerker!](#)

Het was de bedoeling dit jaar vooral veel bij te leren en al zoveel mogelijk op school CSF en het lerend netwerk aan te halen, zodat leerkrachten ervoor openstaan om vanaf volgend schooljaar samen geleidelijk aan / in kleine stapjes een beleid uit te werken.

Het was fijn om nieuwe inzichten te krijgen en tips via dit lerend netwerk.

Om een team op te richten op school is het nog een beetje zoeken, maar hier zijn we wel mee aan de slag.

Dank voor dit initiatief, is heel zinvol voor ons.

Het was heel interessant! [Naam projectmedewerker](#) is een enthousiaste lesgeefster, ze geeft heel veel input en achtergrondkennis mee. Weet waarover ze spreekt. We gaan in de scholengemeenschap de kennis die we opdeden verspreiden en opstarten.

Het was heel leerrijk en gebracht door iemand die er veel over weet en haar best doet om ons zoveel mogelijk te helpen en uitleg te geven. Een echte meerwaarde!

Het was voor ons en onze school niet de juiste timing om deel te nemen, denk ik. Er zijn andere zaken waar wij als school eerst nog mee aan de slag moeten. We gaan hier op een ander moment wel heel graag mee verder. We hebben heel veel info opgedaan waar we zeker mee vooruit geholpen gaan zijn.

Het was zeer interessant! Wij zouden dit jaar met 2 opstarten en beginnen "trekken", maar zijn beiden onverwacht (zeer) lang afwezig geweest. We hebben de opleiding wel gevolgd maar moeten eigenlijk nog een start maken (wat nu niet mogelijk was owv maanden niet te werken en nadien deeltijds te werken).

[Naam projectmedewerker](#) heeft ons enorm geïnspireerd!

Ik ben heel tevreden en blij dat ik dit netwerk mocht/kon volgen, nu voel ik me goed onderbouwd om collega's te motiveren om meer klasdifferentiatie te doen voor de CSF-kinderen. Zelf ben ik heel gemotiveerd geraakt om met de CSF-kinderen in die enkele uren per week aan de slag te gaan. Het was een heel leerrijk traject. Dank u wel om al die kennis met ons te delen.

Ik ging zelf al met een grote basiskennis omtrent CSF naar het lerend netwerk aangezien ik de expertopleiding bij hoogbloeiër volgde. [Naam projectmedewerker](#) weet waarover ze spreekt en gaf interessante info, maar voor mij persoonlijk was er niet zo veel meerwaarde gezien de opleidingen die ik al volgde. Ik had gehoopt op veel meer praktische kennis en brainstorm over aanpak in de klas. Ik merkte echter dat de anderen in onze groep de kennis nog niet hadden en

<p>begrijp dus volkomen dat de aandacht vooral ging naar het verstevigen van de basis van de anderen.</p>
<p>Ik heb een half jaar van de opleiding gemist door ziekte, maar ben zeer tevreden over wat er al werd aangeboden en wil graag opnieuw starten. Het is een meerwaarde voor onze school.</p>
<p>Ik heb het gevoel dat ik veel heb bijgeleerd, maar dat ik dit jaar met deze kennis nog niet echt aan de slag kon, omdat ik de enige ben op onze school die er mee bezig is en omdat er veel klassen overgenomen moesten worden etc., waardoor ik me er niet volledig op heb kunnen toeleppen. Ik zie dit dus eerder als iets wat ik in de vakantie kan voorbereiden en waar we dan volgend jaar mee aan de slag kunnen.</p>
<p>Ik heb in het begin aangeduid dat ik geen deel uit maak van een school omdat de keuze Hogeschool er niet bij zit. Ik ben docent aan de educatieve bachelor opleiding kleuter in Odisee. Naar volgend schooljaar hoop ik de opgedane kennis ook verder te kunnen implementeren naar studenten toe. Zowel op het niveau van de studenten als op het niveau van de student die de nodige kennis krijgt over CSF leerlingen. Ik ben heel blij dat ik dit netwerk heb mogen volgen en ben ervan overtuigd dat het een meerwaarde zou zijn mochten nog mensen vanuit de hogeschool en vanuit pedagogische begeleidingsdiensten deze kennis krijgen en het netwerk mee kunnen volgen. Op deze manier kan de gedeelde expertise nog ruimer verspreid worden binnen het onderwijsveld. Super bedankt blij dat jullie aan deze doelgroep (CSF) extra aandacht besteden en dit op deze manier uitdragen.</p>
<p>Ik heb zelf heel veel kunnen leren het voorbije jaar. Naam projectmedewerker heeft veel kennis en heeft dat ook zeer goed kunnen overbrengen. Het maakt mij alleen maar meer enthousiast om er mee verder te gaan in onze school. Nog moeilijk is om iedereen van het team mee te krijgen.</p>
<p>Ik mis een beetje een vooraf opgebouwd stappenplan met de mogelijkheden en eventuele problemen. Dit als ondersteuning om op maat te kunnen werken...</p>
<p>Ik vind dit een heel waardevol lerend netwerk. Veel nieuwe inzichten en materialen leren kennen maar ook een brede basis info over CSF. Nu zullen we nog het team moeten meekrijgen en tijd krijgen om alles ons eigen te maken en te implementeren in de school.</p>
<p>Ik volg het lerend netwerk vanuit CLB. Een aantal van mijn scholen nemen dit jaar deel en ik heb ook al collega's en andere scholen warm gemaakt voor jullie project.</p>
<p>Ik volgde deze sessies als nieuw lid in de CSF-werking van onze school. Collega's doen dit al meerdere jaren. Zodoende zijn deze sessies en de vergaderingen op school welkome aanvulling op elkaar.</p>
<p>Ik vond de samenwerking met andere scholen zeer interessant. Ik miste soms nog wel een duidelijkere lijn, met nog meer concrete input. Het tempo had voor mij nog wat hoger mogen</p>

liggen. Het is wel zeker de moeite om met [naam projectmedewerker](#) en de andere scholen na te denken over de problemen waar we tegenaan lopen.

Ik vond dit zeer waardevol en ben er ook van overtuigd dat we binnenkort het volledige team kunnen overtuigen van de noodzaak. Gelukkig is een groot deel al mee met de inhoud, het leren toepassen daar gaan we volgende jaar verder mee aan de slag. Daarom dat ik ook erg dankbaar ben dat er nog een vervolg is zodat we met onze vragen verder kunnen. P.S.: [Naam projectmedewerker](#) heeft dat trouwens fantastisch gebracht!

Ik vond het een heel boeiend traject. Onze vorige zorgcoördinator, [naam projectmedewerker](#), had alle sessies vorig schooljaar aan het ganse team uitgelegd, maar het is toch anders wanneer je het met eigen oren kan beluisteren en er interactie kan zijn. Ik kijk dus zeker uit naar een vervolg!

Ik vond het een heel leerrijk lerend netwerk. Wij hebben op onze school ook nog andere prioriteiten waardoor CSF een beetje op de achtergrond is verdwenen.

Ik vond het zeer interessant. [Naam projectmedewerker](#) legt alles zeer goed uit.

[Naam projectmedewerker](#) heeft dit goed ondersteund. Ze wil heel veel vertellen en ik heb gemerkt dat ze heel veel expertise bezit. Bij ons op school is vooral L. bezig met CSF. We hebben een kernteam opgericht maar het is nog onduidelijk hoe we dit kunnen dragen met verschillende leraren. Hierover moeten we het komende schooljaar nog verder in groeien.

Interessante bijscholingen. Fijn dat we ook hulp kunnen krijgen bij verdere vragen als we nu zelf de kennis naar het team brengen en het beleid en de visie verder uitwerken.

Na verschillende professionaliseringsinitiatieven rond CSF was dit netwerk enorm waardevol. We hebben dankzij de verschillende sessies en de juiste opbouw ervan een beleid kunnen uitwerken. Een verderzetting van de begeleiding zou waardevol zijn zodat de implementatieperiode en het verduurzamen van dit beleid nog meer kan gegarandeerd worden. Wij zijn als school enorm dankbaar voor de begeleiding dit schooljaar.

Naar mijn gevoel is het nodig om nog meer collega's deel te laten nemen aan dit lerend netwerk. Ikzelf ben alvast heel enthousiast, maar zoek nog enkele medestanders. :)

[Naam projectmedewerker](#) doet dat fantastisch. Ze kan zo enthousiast vertellen. Top-dame !

[Naam projectmedewerker](#) bracht met zoveel enthousiasme de inhoud dat je niet anders kan dan hier door gemotiveerd worden om dingen uit te proberen.

Nieuwe zorgcoördinator -> nog geen kernteam CSF opgericht. Dat is een opdracht voor volgend schooljaar.

Omdat ik als zoco nieuw ben op de school, was het de bedoeling dat ik zelf eerst inzicht krijg in aanpak en beleid rond CSF en dat we daarna, dus vanaf volgend schooljaar met het team en de

directie aan de slag gaan. Ik heb door de kennis die ik tijdens de deelname aan het lerend netwerk heb opgedaan, een goede basis om hiermee te starten. Het was absoluut verrijkend.

[Naam projectmedewerker](#) brengt de inhoud over CSF op een zeer duidelijke en professionele manier met een mooie afwisseling tussen theorie en praktijk. Ik ben alvast zeer tevreden! Omwille van mijn zwangerschapsrust en ouderschapsverlof kon ik op onze school nog geen werkgroep opstarten of werken aan het beleid. De lessen en documenten bieden alvast een goede houvast om hiermee aan de slag te gaan volgend schooljaar!

Veel bijgeleerd!

Veel dank aan [naam projectmedewerker](#) voor het leiden van de CSF-sessies met zoveel enthousiasme en betrokkenheid. Zij wist theorie en praktijk naadloos te verbinden met duidelijke voorbeelden. Haar uitgebreide kennis en persoonlijke inbreng van praktijkvoorbeelden maakte echt het verschil. Het was bijzonder hoe zij steeds klaarstond met antwoorden op vragen en daar ook ruim de tijd voor nam. Dat maakte de sessies niet alleen leerzaam, maar ook heel inspirerend om aan deel te nemen.

Veruit het meest professionele lerend netwerk waarin ik me de laatste 20 jaar binnen het onderwijsveld in begeven heb.

Volgend schooljaar gaan we aan de slag binnen onze schoolwerking met de kennis uit de CSF-bijscholingen

Voor mezelf was dit de eerste keer dat ik in aanraking kwam met het onderwerp CSF. Ik ben er volledig begeistert door geraakt door de interessante sessie die ons werden aangereikt. Op beleidsmatig vlak staat onze school nog in zijn kinderschoenen. Vanaf volgend schooljaar gaan we hier concreet mee aan de slag.

Voor mij was deelname hieraan een eerste belangrijke stap naar verandering. Anderen warm maken om hier mee hun schouders onder te zetten en vooral ook het echte belang hiervan doorgeven! Maar er zijn zeker nog heel veel kleine stapjes te zetten...

WAUW! Je voelde dat [naam projectmedewerker](#) een erg gedreven persoon is met heel veel expertise. Ze heeft kennis van zaken en weet dit op een duidelijke, gestructureerde manier over te brengen. Ik heb enorm veel kennis opgedaan. Dankzij het lerend netwerk kon ik ons team mee op pad nemen binnen het CSF-verhaal. Het compacten (met verrijken) werd uitprobeerde in meerdere klassen, wat positief onthaald werd. Dit wordt nu ingebakerd in onze brede basiszorg.

We gaan hier volgend jaar mee starten op basis van de info die we nu hebben meegekregen.

We hebben dit traject met 2 gevolgd vanuit onze school. Het is de bedoeling dat we in september 2025 starten met een kernteam CSF, zodat we alles wat we hebben geleerd kunnen

<p>toepassen in de praktijk. Dit stap voor stap. We zullen voornamelijk inzetten op het signaleren. Maar we beseffen dat dit alles noodzakelijk is op onze school.</p>
<p>We hebben heel veel bijgeleerd! Duidelijke voorbeelden om in de praktijk te gebruiken. Naam projectmedewerker is ook zeer toegankelijk, je kan mailen bij vragen of casussen en ze helpt denken wat de beste optie is.</p>
<p>We zien dit jaar vooral als een jaar waarin we veel kennis hebben kunnen opdoen. We gaan nu verder met het uitbouwen van een beleid rond CSF. De manier waarop naam projectmedewerker inspireert, is zeer fijn. Het was keer op keer een voormiddag om naar uit te kijken.</p> <p>We zijn zeer blij dat we dit traject zijn aangegaan. We sluiten volgend jaar heel graag aan bij de terugkomsessies.</p>
<p>We zijn heel blij dat we hebben deelgenomen aan dit lerend netwerk. Naam projectmedewerker is voor onze school echt een heel grote hulp geweest. We hopen dan ook dat we nog verder beroep kunnen blijven doen op deze ondersteuning daar we echt van 0 moesten beginnen en dit niet op 1 jaar tijd allemaal gerealiseerd kregen.</p> <p>We namen enkel deel met onze kleuterschool maar onze lagere school gaat dit zeker ook opstarten.</p>
<p>We zouden graag nog meer ondersteund worden bij de aanpak in de 3de graad.</p>
<p>Wij gaan volgend schooljaar aan de slag met het uitwerken van een beleid op CSF, de impact van het volgen van het traject, zal in de toekomst dus nog duidelijker worden.</p>
<p>Wij hebben nood aan meer uren die we kunnen besteden aan de CSF-werking.</p>
<p>Wij zijn zeer blij dit traject te mogen volgen bij naam projectmedewerker. Ze neemt ons volledig mee in het verhaal en we krijgen steeds meer zin om ermee aan de slag te gaan!</p>
<p>Zeer goede duidelijke sessies, met veel structuur, veel materiaal, open en ruimte voor inbreng en vragen.</p> <p>Naam projectmedewerker is ontzettend onderlegd over deze materie... En je kan inderdaad veel sessies van haar volgen zonder dat ze je vervelen of saai worden. Je blijft geprikkeld! TOP</p>
<p>Zeer interessante sessies! Het is overduidelijk dat een beleid voor CSF leerlingen nodig is. Het blijft alleen zeer moeilijk om alle collega's hiervan te overtuigen... De input die we kregen, de mailtjes die we achteraf nog konden sturen, de uitwisseling,... Het is met stip één van de beste nascholingen die ik ooit al volgde!</p>
<p>Zeer kwalitatief. Goed begeleid.</p>
<p>Zeer tevreden, mag misschien inhoudelijk nog net iets meer verdiepend zijn.</p>
<p>zeer veel geleerd, benieuwd naar het vervolg</p>

Zo mooi dat zulk initiatief bestaat! Ik wist het lang niet, dus ik heb nu heel veel reclame gemaakt voor dit lerend netwerk bij andere scholen. Het is én gratis, én ongelooflijk professioneel! [Naam projectmedewerker](#): hoedje af voor jouw expertise! Jij kan het zo goed uitleggen! Jij stelt je héél bereikbaar op! Je bent heel correct! Ik heb al zoveel van jou geleerd! Ben ik super dankbaar voor! Wat ik wel vind: online lessen zijn handig, mààr... je kan je ook snel 'verschuilen'. Ik merk dat ik - op drukke momenten - vaak ondertussen ook nog binnenkomende mails beantwoord waardoor ik niet altijd even aandachtig ben. Zeker wanneer anderen een uitgebreide casus aanbrenge. Je kan 'rustig wegzakken', wat je niet kan tijdens een fysieke sessie. Zo is het bij mij alleszins...

Er zit ook wat gêne bij mij om het woord te nemen omdat het nog steeds raar voelt voor mij, zo online.

En verder nog een kleine tip: het zou handig zijn vooraf te weten wanneer er pauze is. Of, misschien zijn 2 korte pauzes wel handiger. Het is lang, zo'n voormiddag op een scherm volgen. Maar verder: héél dankbaar dat ik hieraan mocht deelnemen! [Naam projectmedewerker](#): je bent een KEI!!!

Tweedejaars deelnemers

Als school buitengewoon onderwijs voor leerlingen met ASS (OV4 type 9) hebben wij vaak het gevoel dat de gegeven info voor ons te kort schiet of inspeelt op zaken die wij vaak al doen vanuit onze Type 9 werken. Dit zorgt er echter voor dat we voor een specifieke werking rond CSFL bij ons wat op onze honger bleven zitten qua info en input. We probeerden contact te leggen met de persoon buitengewoon onderwijs, maar kregen hier nooit reactie op.

Als zoco kleuter bleef ik soms een beetje op mijn honger zitten. De input was dikwijls meer gericht op de lagere school. Maar dan kreeg ik de kans om nog extra sessies te volgen in het verdiepend kleutertraject en deze heb ik dan allemaal gevolgd wat heel waardevol was.

Bedankt!

Bij ons op school is er nog werk om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen.

Een klein kernteam is alle informatie aan het verzamelen en een stappenplan aan het uitwerken.

Dit is een naschoolse opdracht dat niet gedragen wordt op beleidsniveau. We willen graag meer bereiken dan op dit moment mogelijk is.

Dank je wel, [naam projectmedewerker](#). Fijn dat ik ook online kon volgen zeker als je ver van Bree woont.

Dank je wel, [naam projectmedewerker](#). Zeker met feedback over onze voorbereiding van de doorlichting was jouw input erg waardevol.

Dankjewel voor al jullie inzet en tijd:) Het heeft mooie kansen gegeven om te verbreden en te verdiepen op vlak van de school en op persoonlijk vlak.

Dankuwel voor de interessante bijeenkomsten. Ik heb veel bijgeleerd, veel info en materialen aangeboden gekregen om nu verder mee aan de slag te gaan. Eerste prioriteit is het team meenemen in het CSF verhaal.

De sessies met [naam projectmedewerker](#) als lesgeefster waren bijzonder inspirerend. Haar enthousiasme werkt aanstekelijk en ze weet mensen echt warm te maken om met CSF aan de slag te gaan. Inhoudelijk heb ik ontzettend veel geleerd en meegenomen naar mijn eigen lespraktijk. Door zelf deel te nemen, heb ik aan den lijve ondervonden hoe waardevol het is om onze CSF-leerlingen deze kansen te bieden. Het heeft mijn kijk op begeleiding en ondersteuning verdiept en verrijkt.

De sessies waren intensief en te weinig interactief, waardoor het een hele opgave was om de aandacht er na een volledige werkdag nog bij te houden.

[Naam ankerschool](#) stopt... wat nu?

Deze manier van professionalisering werkt! Je blijft ermee bezig door de regelmatige samenkomsten, de praktijk wordt meteen aan de theorie gekoppeld, ... Er was ruimte om vragen te stellen. En [naam projectmedewerker](#) vertelt zo boeiend! Ik heb echt enorm veel bijgeleerd! En het heeft echt een zeer positief effect binnen onze school. 1000x dank!

Dikke merci. Blij dat we nog kunnen blijven volgen!

Doordat ik later instapte en vanuit het leersteuncentrum aanwezig was, kon ik niet op alle vragen positief antwoorden. De sessies die ik volgde, waren zeer waardevol. Vooral [naam projectmedewerker](#) is een vat vol kennis en enthousiasme.

Een aanrader voor iedereen.

Fantastisch initiatief! Ik kijk reikhalzend uit om te kunnen inschrijven voor het vervolg!

Het lerend netwerk heeft ons inzicht in CSF aanzienlijk verruimd. We kregen veel tips om concreet mee aan de slag te gaan, top! [Naam projectmedewerker](#) haar enthousiasme was aanstekelijk!

Het lerend netwerk was voor mij bijzonder verrijkend. De vakinhoudelijke expertise van [naam projectmedewerker](#) en [naam projectmedewerker](#) is enorm, beiden zijn zeer betrokken en beschikken over diepgaande kennis. Ze wisten de wetenschappelijk onderbouwde theorie op heldere en toegankelijke wijze over te brengen. Deze tweejarige opleiding heeft voor mij dan ook een grote meerwaarde gehad.

Het was een fijne en aangename begeleiding door [naam projectmedewerker](#). We kregen heel veel input en materialen waar we mee aan de slag kunnen. Er is reeds een visie op school uitgeschreven, elk jaar kunnen we meer collega's motiveren om hiermee aan de slag te gaan. Bedankt voor de leerrijke netwerken!

het zou wel fijn geweest zijn mocht er wat meer tijd geweest zijn om te netwerken of om casussen te bespreken.

[Naam projectmedewerker](#) is een natuurtalent om de expertise over CSF-kinderen over te brengen naar anderen. De perfecte persoon dus om in te zetten binnen een "lerend netwerk". Een toppertje!!!

Ik ben heel tevreden over [naam projectmedewerker](#) en haar aanpak.

Ik heb heel veel bijgeleerd. Soms ook kleine dingen die maken dat mijn draagvlak en kennis vergroot zijn waardoor ik op mijn beurt beter kan inspelen op de noden van elk kind, dus ook de sterkere leerlingen.

Ik vond de deelname heel interessant. Ik vindt het wel spijtig dat er weinig tot geen praktijkvoorbeelden kwamen voor het basisonderwijs. We zaten in een groep met bijna allemaal mensen van het middelbaar waardoor we weinig input kregen voor het kleuter- en lager onderwijs.

Ik vond de sessies in de school zinvoller dan de online sessie (heb enkel die in maart gevolgd door afwezigheid).

Ik vond het zeer verrijkend en kreeg heel wat nieuwe inzichten en materialen aangeboden. Vooral het uitwisselen met andere collega's die ook zoekende zijn of net al iets verder staan, heeft veel voordelen. Leren van elkaar doet heel wat deuren openen. Ik zou het heel zinvol vinden en zelfs sterk aanraden om met onze groep in de toekomst nog verder samen te komen.

Ik was zeer tevreden over deze bijscholing. [Naam projectmedewerker](#) bracht dat zeer goed.

Ik wil [naam projectmedewerker](#) heel erg graag danken voor alle kennis die we van haar mochten verwerven en van de begeleiding die ze ons blijft aanbieden. Ook de website van Project Talent geeft een massa aan info die zeer handig zijn. Er is een grote nood aan ondersteuning van scholen om te werken met CSF kinderen.

Ik zat al helemaal op lijn met de CSF-werking en had nu de extra ondersteuning van het platform om tot het één en ander verwezenlijkt te zien. Waarvoor dank om dit alles mogelijk te maken. De transfer naar de klasvloer blijkt bij velen toch nog een struikelblok. Leerkrachten worden al overbevraagd en dit erbij zien ze als een niet te beklimmen berg. Gelukkig zijn er altijd spelers in het team die ook voortrekkers zijn en hopelijk kunnen we zo toch uitgroeien tot een school waar ieder tot zijn recht komt. Ik heb mijn beleid dan ook vanuit die optiek geschreven. Het sporenbeleid op onze school is dan ook voor alle leerlingen.

Mega boeiend! Ik zou het fijn vinden mocht ik een aanzet krijgen om een leerlijn te ontwikkelen.

Mijn collega en ik hebben geen enkele sessie gemist. Het was steeds zeer verrijkend om kennis op te doen en dit in de praktijk om te zetten. De begeleiding en de kennis van [naam projectmedewerker](#) droeg zeker bij tot het slagen van dit Lerend Netwerk.

[Naam projectmedewerker](#) is een heel fijne, gedreven en vlotte lesgeefster. Ze zorgde voor een aangenaam en veilig klimaat waardoor we vragen konden/durfden stellen. Heel erg leerrijk om hier van te mogen uitmaken!

[Naam projectmedewerker](#) kon ons echt inspireren en mee nadenken met onze casussen.

Ondanks het feit dat het zeer leerrijk was en ik mezelf op deze manier heb kunnen verdiepen in CSF, heb ik wel het gevoel dat het een gemiste kans was om nog meer concrete materialen te delen met elkaar. Ik denk dat iedereen een beetje met de handen in de haren zit van hoe en wat... het zou dan een verademing kunnen zijn om niet telkens weer 'het wiel te moeten uitvinden'. Dit niet alleen met wat te doen tijdens de verrijkingsklas, maar ook op gebied van visie. Ik denk dat de online sessies maakten dat dit de drempel was waar velen niet over konden om dit te doen. Er blijft een bepaalde afstand tussen de deelnemers waardoor de nood om te delen minder aanwezig is.

Proficiat aan [naam projectmedewerker](#) en [naam projectmedewerker](#) voor hun inzet ! Ze brachten dit vol overgave ! De tijd werd zeer zinvol benut. Iedere sessie was boeiend om naar te luisteren. Ik heb er alvast veel van opgestoken. Ook de praktijkvoorbeelden zijn van grote waarde. Dit vraagt voor mij wat tijd om in te voegen op school. We vinden er vast en zeker wel eens een moment voor om van start te gaan.

Voor mijzelf en voor het schoolteam is dit een echte eye-opener geweest. Bedankt!

We hebben al veel geleerd over werken met cognitief sterke leerlingen.

Helaas hebben we op school andere prioriteiten, waardoor het voor ons heel moeilijk is om op dit moment een beleid voor CSF uit te werken. Voorlopig krijg ik niet alle collega's mee in het verhaal.

We hebben als school nog een weg af te leggen. Door het netwerk gaan we wel stappen ondernemen om het hele team er meer bij te betrekken. Versnellen is nu alleszins al veel minder een probleem en meer aanvaard binnen het team. Er wordt ook al sneller eens uitdaging gegeven aan bepaalde kinderen.

Er is ook al meer kennis over het onderwerp binnen het team gekomen daardoor. Alleen missen we soms de communicatie met de lagere school, waardoor bepaalde kleuters beter hadden versneld van de tweede kleuterklas naar het eerste leerjaar. Persoonlijk vind ik ook, dat je in een kleuterklas al veel meer differentiatie kunt voorzien aan deze groep kinderen. Al weet ik niet of het al is geïmplementeerd bij al mijn collega's. Sowieso was het een meerwaarde en ga ik

<p>in de toekomst mijn opgedane kennis verder uitbreiden binnen mijn team en ze tools geven om ermee aan de slag te gaan. Het zal gewoon een langer proces zijn.</p>
<p>We staan nu sterker in onze schoenen om als school een goede CSF-werking op te starten en met CSF-leerlingen om te gaan. Daar wordt momenteel volop werk van gemaakt.</p>
<p>We voelen een nood aan concreet verrijkmateriaal bv. in de vorm van een forum waar materiaal uitgewisseld kan worden.</p>
<p>We vonden de input van het lerend netwerk zeker erg zinvol, maar botsen vaak op het feit van onze doelgroep (ASS) binnen het buitengewoon onderwijs (OV4). De aangeboden input sluit niet altijd helemaal aan bij de noden van onze leerlingen op andere vlakken, waardoor veel dingen niet toepasbaar zijn. Daarnaast is het niet altijd wenselijk om een beleid hierrond uit te werken, omdat we zo erg op maat werken en er andere noden vaak voorop staan of tegengesteld zijn aan de cognitieve noden. Het lijkt ons zinvoller om aan te sluiten bij het lerend netwerk specifiek voor BuSO scholen én om echt casusspecifiek in overleg te kunnen gaan met de experts.</p>
<p>We zijn zeer tevreden over de insteek van de vorming. Er kwamen heel wat praktijkgerichte voorbeelden aan bod. Er werd ook heel wat achtergrondkennis bijgebracht. Deze vorming was zeer leerrijk.</p>
<p>Wij gaan deze zomervakantie aan de slag om een beleid op te zetten en samen een kerngroep op te zetten.</p>
<p>Wij hebben nood aan concreet verrijkmateriaal voor middelbare scholen dat eventueel via een forum uitgewisseld kan worden.</p>
<p>Wij willen volgend jaar starten in beleid. Omdat ik dit hierboven niet echt kon aanduiden, heb ik gekozen voor 'neutraal'. We zijn momenteel bezig in een wiskundetraject en willen van daaruit op CSF inzetten.</p> <p>Wij nemen het volgende jaar ook om met een werkgroep de inzichten in CSF te verdiepen en de visie op te bouwen.</p> <p>Ondertussen zijn we wel al hier en daar gestart : leerstof 'compact' maken doen we al in verschillende klassen. Werken in 3-sporen gebeurt al vlot. We werken echter niet met een gemeenschappelijke visie, en die willen we volgend jaar duidelijk aan de collega's overbrengen.</p>
<p>zeer interessant.. heel veel input gekregen de afgelopen 2 jaar. Volgend schooljaar gaan we meer tijd steken in het doorgeven van onze kennis aan het schoolteam</p>
<p>Zeer verrijkend!!!</p>
<p>Zeker zeer interessant! Mijn eigen kennis is groter geworden, ik kan nu ook inzichten/informatie/ kennis delen met collega's. Ik miste soms nog meer concrete voorbeelden van</p>

materialen om mee te werken (bijvoorbeeld projecten, uitgewerkte thema's). Ook concrete uitwerking van een visietekst, beleid, leerlijn zouden handig zijn om als voorbeeld te dienen.

Derdejaars deelnemers

Dankjewel dat we erbij mogen zijn. Een pluim voor de inzet van [naam projectmedewerker](#).

Dankjewel dat we mogen genieten van je expertise!

De input die ik krijg vanuit het lerend netwerk vind ik heel verrijkend en interessant. Maar ik ontbreek voorlopig de tijd om hiermee aan de slag te gaan. Ik hoop dat ik dit komend schooljaar nu echt eens goed kan aanpakken en dit beleid op punt te zetten.

Dit netwerk is blijvend nodig, omwille van de nog zo weinige kennis binnen het onderwijs !

Dit schooljaar is mijn CSF-expert 7,5 maand afwezig geweest. Ook volgend schooljaar kan ze niet opstarten. Volgend schooljaar zal een nieuwe CSF-expert het basistraject volgen. Ikzelf heb als directie het basistraject mee gevolgd.

Door afwezigheid van onze directie en het overnemen van de directietaken was er minder tijd en ruimte om het CSF-beleid verder uit te diepen. Maar de opgedane kennis is en blijft zeer waardevol om in de toekomst mee aan de slag te gaan.

Een olijsting van wetenschappelijke artikelen per onderwerp zou ik handig vinden. Misschien is dat er wel en weet ik het gewoon niet.

Elke casus is anders en blijvend netwerken is heel belangrijk. Aangenaam dat je kan uitwisselen met collega's, nieuwe materialen ontdekt. Vooral de ervaringen rond gebruiken van materiaal is heel waardevol --> welke materialen zijn nuttig om aan te kopen, welke niet.

Heel verrijkend én onmiddellijk toepasbaar. Zonder dit lerend netwerk hadden we nooit zo snel stappen vooruit kunnen zetten in onze CSF-werking.

Het deelnemen de voorbije drie jaren was voor mij en met uitbreiding voor ons hele team een verrijking. We zijn trots op de start die we hebben genomen met onze ploeterklas en zetten nu elk jaar verder in om er telkens een mooiere en betere werking van te maken.

Het is altijd verrijkend om in gesprek te gaan met collega's die hun ervaringen en bevindingen kunnen delen. Je leert steeds bij en ontdekt steeds nieuwe dingen, inzichten, materiaal dat je kan gebruiken voor je eigen klas en schoolpraktijk.

Het is vooral ook fijn om nieuwe inzichten op te doen, ervaringen uit te wisselen en een kritische blik te werpen op wat we als school geïnstalleerd hebben.

Ik ben blij dat er aanvullingen blijven komen, ik voel steeds meer verdieping en ik voel me dan ook sterker in mijn schoenen staan.

Ik ben erg blij dat onze school na de stopzetting van het Lerend Netwerk van [naam projectmedewerker](#) kon aansluiten bij het netwerk van [naam projectmedewerker](#). Onze school staat al redelijk ver in de aanpak van CSF-leerlingen. Het is dus logisch dat er op sommige momenten zaken aan bod komen die bij ons al goed lopen. Anderzijds is het heel fijn om ervaringen en materialen uit te wisselen met gelijkgezinden.

Ik heb dit schooljaar jammer genoeg niet kunnen deelnemen aan de sessies wegens een nieuwe directie en andere prioriteiten. Vandaar dat ik de vorige vragenlijst en deze vragenlijst op deze manier heb ingevuld. Wij hopen volgend schooljaar hiermee terug aan de slag te kunnen gaan.

Ik heb dit schooljaar zelf onvoldoende tijd kunnen investeren in het lerend netwerk. Ik vind dit zeer jammer, want ik vind het op zich wel belangrijk dat we er voldoende aandacht hebben voor CSF. We hebben hier ook aandacht voor, maar het is voor mij nog te fragmentair en leerkracht-afhankelijk. Bovendien hebben we beleidsmatig zeker nog stappen te zetten. Als ik lagere scores geeft, vertelt dit niets over hoe ik het lerend netwerk beoordeel. Want op zich ben ik wel blij dat dit lerend netwerk er is.

Ik werk voor verschillende scholen. In de ene school staan we verder dan in de andere. Verschillende factoren spelen mee in het al dan niet realiseren van een goede CSF-werking. Over het algemeen kan ik stellen dat elke school mee is in het verhaal en elke school werkt aan het begeleiden en inspelen op de onderwijsbehoeften van CSF-leerlingen. Daar ben ik zo blij mee!

In het 3de jaar zou er voor mij in de 2de of 3de trimester nog een terugkomdag georganiseerd mogen worden. Ik vond dit zelf heel interessant en heb op die dag heel veel geleerd.

[Naam projectmedewerker](#) doet dit ongelooflijk goed en de sessies zijn altijd zeer leerrijk!

[Naam projectmedewerker](#) is een heel gedreven persoon die spreekt met kennis. Altijd boeiend om aan het woord te horen en haar verhalen te horen. Zeer leuk dat we samen cases kunnen bespreken.

[Naam projectmedewerker](#) is TOP!

Steeds heel tevreden over de aanpak van [naam projectmedewerker](#). Er is steeds ruimte voor wetenschappelijke inzichten, maar ook praktische voorbeelden uit de klas. Het is de mix die het voor mij de moeite waard maakt om regelmatig tijd voor vrij te maken in mijn agenda.

We hebben opnieuw op een aangename en realistische manier bijgeleerd. Er is veel aandacht voor de haalbaarheid voor leerkrachten én voor de noden van de leerlingen, wat we bijzonder waarderen. De communicatie vertrekt vanuit een oprechte bezorgdheid, die gericht is op het zoeken naar oplossingen, dat appreciëren we enorm.

We willen graag eerst inzetten op 'Lessen met effect', nadien op binnenklasdifferentiatie en daarna volgt dan nog een extra aanbod voor cognitief begaafde leerlingen (en leerlingen met

andere zorgen). Dit betekent niet dat deze leerlingen tot dan moeten wachten op ondersteuning of een traject op maat, maar wel dat we met het hele korps bovenstaande stappen eerst willen zetten.

zeer waardevol initiatief dat zeker verdergezet moet worden.

Vierdejaars deelnemers

Dit jaar konden we ons inschrijven voor, als ik het mij goed herinner, 2 bijscholingen. Ik had dit 2 dagen na ontvangst ingevuld en dan waren de sessies die ik wou volgen al volzet. Heel jammer. Uiteindelijk werd er van 1 sessie een extra moment ingepland anders kon ik niets volgen. Het aanbod was dus heel beperkt. Ik mis de fysieke samenkomsten met scholen van onze regio om ideeën uit te wisselen.

Door het lerarentekort is onze werking rond CSF dit schooljaar meer beperkt gebleven dan we voorzien hadden. Anderzijds hebben de leerkrachten ervaren dat ondersteuning van sterke leerlingen echt nodig is. Mijn collega is intussen gestart met het lerende netwerk. We vinden het fijn om te kunnen terugvallen op experts en/of andere deelnemers om vragen te stellen of ervaringen/materialen te delen. De terugkomdag in Leuven vonden we bijzonder waardevol. De studiedag 'Talent laten groeien' voldeed minder aan mijn verwachtingen.

Door omstandigheden hebben we dit schooljaar bijna niet kunnen deelnemen aan de aangeboden sessies.

We hopen dit volgend schooljaar wel te kunnen.

Heel waardevol netwerk, implementeren verloopt moeizamer. Draagvlak is er, directie biedt voldoende ondersteuning. Er zijn leerkracht wissels, andere prioriteiten,... die het volwaardig functioneren van de werkgroep in de weg staan.

Het meest waardevolle vind ik persoonlijk dat je steeds met je vragen bij de ankerfiguur en de andere leden terecht kunt.

Ik keek er elke keer naar uit om te komen naar het lerend netwerk. [Naam projectmedewerker](#) heeft dit schitterend gedaan. De presentaties verliepen heel vlot en waren duidelijk opgesteld. Er was ruimte voor interactie, eigen inbreng en overleg. Het was ook een fijne groep met vaste gezichten die terugkwamen. De materialen die meekwamen met de presentaties waren heel nuttig. We hebben al een aantal concrete acties kunnen opstarten en volgend jaar zal dit nog uitgebreid worden. Ik ga nu ook meer input kunnen geven beleidsmatig en collega's ondersteunen vanuit mijn zorgfunctie en dat is fijn. Ik kijk ernaar uit om alle info van dit schooljaar eens goed te analyseren en met een paar acties te kunnen starten in september. Maar eerst... vakantie! [Naam projectmedewerker](#): super bedankt en tot volgend jaar!

Ik vond de eerste 2 jaren zeer interessant omdat we dan maandelijks samen kwamen en veel input kregen. Het voorbije jaar hoorde ik precies weinig van het lerend netwerk. Ik zou ook liever een ankerschool uit Leuven krijgen. Antwerpen is heel ver voor ons.

Momenteel hebben we instappende en 'gevoorderde' collega's aangesloten in het Lerend Netwerk.

Wij blijven het belangrijk vinden om jaarlijks opnieuw te mogen deelnemen: het is voor ons een ontzettende eye opener, een grote verrijking, met steeds nieuwe aspecten om ons elk schooljaar ook voor de cognitief sterkere leerlingen in te zetten. Momenteel gebeurt dat nog allemaal gratis/vrijblijvend, terwijl dit wel een tijdsintensief gegeven is om elke leerling te proberen opvolgen. Ook budgettair wordt gebotst, zoals vermoedelijk op vele scholen. Ook inhoudelijk inzetten op binnenklasdifferentiatie vraagt de nodige input/voorbeelden. Dus mocht daar ruimte voor zijn. Als laatste zijn we ook op zoek naar een mogelijke aanpak om leerlingen in een vak te laten versnellen. We willen besluiten met een warme dankuwel!

Onze directie zegt dat dit belangrijk is, maar het ene jaar bouwt ze dit op, het andere jaar mag ik (verantwoordelijke voor meerbegaafden) niet meer in de onderbouw komen.

Overleg met zorgcoördinator kan na aanhoudelijke vraag van mij. (En als er een moment afgesproken wordt, kan dit nog voor andere futuliteite, zoals luizencontrole, wegvallen.) Dit is dit schooljaar 2x gelukt, vorig schooljaar 1x.

Volgend schooljaar start een nieuwe directie.

Onze school kon niet tot mijn grote spijt niet voldoende aandacht besteden aan de CSF werken omdat we werkpunten weg te werken hadden rond de SES-werking. Het doel is om volgend schooljaar meer in te zetten op CSF

Sinds onze deelname aan het lerend netwerk is er bij ons op school zeer veel in gang gezet. Er is meer draagvlak bij het ganse team gecreëerd, de binnenklasdifferentiatie voor CSF-leerlingen werd grondig herzien, er werden voor de kleuters en voor elke graad in het lager onderwijs een plusklas opgericht, ... [naam projectmedewerker](#) heeft ons bij dit traject de voorbije jaren enorm gemotiveerd en ondersteund.

Verderzetting van begeleiding: vooral nood aan vraaggestuurde werking

Vorig schooljaar was er ook een ontmoetingsdag over verschillende netwerken. Deze was heel praktijkgericht. Indien het een mogelijkheid is, mag deze zeker worden herhaald.

We hebben vooral nood aan informatie over het begeleiden van CSF leerlingen met specifieke noden (CSF +) waaronder dubbelbijzondere leerlingen. We hadden dit schooljaar problemen met aansluiten op de twee dagen rond dubbelbijzondere leerlingen, omdat deze niet in overeenstemming waren met onze eigen agenda's. Daarom hopen we dat dit terug opnieuw kan gegeven worden. We kijken er ook naaruit dat deze dagen aangeboden worden voor alle

scholen door experts in dit specifieke werkveld. Zo kan de inclusie van deze CSF+ leerlingen binnen de CSF groep nog sterker onderbouwd én inclusief gegarandeerd worden in de brede basiszorg en verhoogde zorg. Hier is nog veel werk aan de winkel op vlak van herkennen, erkennen, noden signaleren. We missen in scholen, ook in de scholen die deelnemen aan het LN Project Talent vertrouwen in de leerondersteuners die hierin reeds specialist of expert zijn. Dit heeft voornamelijk te maken met het feit dat we niet structureel benoemd worden als ankers of 'voorbeelden'. Het niet erkennen van ons leersteuncentrum als ankerleersteuncentrum ervaren we als een gemiste kans door de overheid voor inclusief onderwijs voor de rechterkant van de GaussCurve waar ook leerlingen met specifieke noden te vinden zijn, vorm te geven. Nu blijft het verder werken op de goodwill van het interuniversitair centrum en de ankerscholen om uitgenodigd te worden. We geloven dat een structurele samenwerking een grote meerwaarde kan betekenen voor deze leerlingen én hun scholen. Op die manier kunnen we onze onderbouwde input samen vorm geven en een voorbeeld zijn van een school die inclusief gaat voor alle CSF leerlingen en niet enkel deze in fase 0 en 1 van het zorgcontinuüm. Inclusie start volgens ons bij het erkennen van een schoolbeleid dat van bij de start rekening houdt met alle fasen van het zorgcontinuüm en dat niet start met fase 0 en daarna zullen we nadenken over ... Dit zien we in verschillende scholen gebeuren en dat is naar onze mening een gemiste kans en vertraging van het inclusief onderwijsbeleid dat de overheid tegen 2040 wil uitrollen. Dit staat los van het feit dat [naam projectmedewerker](#) en [naam projectmedewerker](#) enorm waardevol werk doen binnen de brede basiszorg en verhoogde zorg. We kijken uit naar een fijne verdere en hopelijk structurele samenwerking.

Wij zijn reeds vier jaar betrokken bij het lerend netwerk. Ik vind het vooral fijn dat als we vragen hebben rond de aanpak van bepaalde leerlingen/groepen nog steeds terecht kunnen bij [naam projectmedewerker](#). Deze overleggen zijn voor ons nog zeer waardevol.

Zorg is helemaal mee, leerkrachten willen maar lopen op hun limieten door de grote spreidstand in de klassen. Directie werkt eerder tegen dan mee helaas.

Deelnemers Verdiepend Kleuternetwerk

Deze reacties werden geanonimiseerd – persoonlijk gerichte commentaar werd ook aan de begeleiders van de lerende netwerken bezorgd.

Al veel bijgeleerd, maar ook nog veel te leren :)

De info, voorbeelden, antwoorden,... zijn heel waardevol en bruikbaar. Het lukt ons nog niet om verder te implementeren omdat er telkens andere prioriteiten komen boven drijven.

Dit netwerk was online, wat maakte dat er veel minder interactie was met collega's van andere scholen. Ik mis de interactie, aangezien we in het andere netwerk heel wat materialen hebben uitgewisseld. Ook word je als leerkracht veel meer gestoord tijdens het volgen van een webinar.

Doordat we al heel veel gevolgd hadden van CSF, waren heel veel dingen niet vernieuwend. Los van het feit dat de inhoud misschien voor anderen wel ok is.

Heel veel inzichten gekregen. Ook bevestiging dat we als school goed bezig zijn. Fijn om met [naam projectmedewerker](#) samen te werken, het is een heel veilige sfeer en heel motiverend.

Ik merkte op dat tijdens de twee sessies ikzelf al veel had opgezocht over de materie. Het was daardoor minder vernieuwend. Aan de andere kant was ik wel blij, dat sommige zaken herhaling waren. Het deed me ook beseffen dat ik de voorbije twee jaren wel op zoek was naar deze informatie en nood had aan deze informatie.

Ik moet het wel nog meer doortrekken binnen onze school. We hebben als kernteam wel nog een beetje werk. Op dit moment ben ik het vooral(juf van de derde kleuterklas), die deze sessies toepast in de klas.

Ik wil iedereen danken voor de input die men ons aanreikt. Deze bijeenkomsten zijn bijzonder waardevol!

Ik wil zeker nog meer leren over CSF kleuters. Ik ben zelf geen kleuteronderwijzer en voel me er daardoor minder in thuis.

Jammer genoeg hebben we enkel deelgenomen aan de vraagronde. Dit was een kennismaking en we konden vragen stellen die verder werden opgenomen in andere sessies. De 2e online sessie hebben we gevolgd en was aangenaam, maar verdiepende en bruikbare dingen hebben we hierin niet gevonden. Wel heel goed gebracht door de lesgeefster. De volgende sessies hebben we geen link voor deelname meer gekregen, zelfs niet na onze mails waarin we vragende partij waren. Waarschijnlijk hebben we hier iets over het hoofd gezien en/of verkeerd gecommuniceerd.

Je kan steeds blijven groeien en bijleren door deze lerende netwerken.

Voor mij was het netwerk heel interessant. Ik heb er veel uit meegenomen. Jammer dat kleuteronderwijs niet altijd mee verwerkt zat in praktijkvoorbeelden of activiteiten. Mijn team op school heeft deze sessies ervaren als : L. regelt die CSF-leerlingen wel en ik niet als klasleerkracht. Dat was wel spijtig.

We zijn op onze school eerst begonnen vanaf de lagere school waar we eerst sterk hebben op ingezet. Met de kleuterschool zijn we eigenlijk nog niet zo lang bezig met de implementatie vanwege het nu pas volgen van de verdiepingssessies, dus hier gaan we volop aan werken. Ook al was ik als directie niet steeds zelf aanwezig op de sessies, ik kon het toch volledig mee volgen en we gaan er voluit mee aan de slag. Alvast bedankt voor de vele en boeiende informatie!

Wij hadden dit schooljaar andere prioriteiten waaraan eerst moest gewerkt worden. (vanuit de doorlichting) Dus een werkgroep rond CSF kleuters hebben wij jammer genoeg nog niet kunnen opstarten. Ik heb als zoco kleuter de afgelopen 2 jaar heel wat kennis opgedaan maar dit moet nu nog uitgerold worden naar ons kleuterteam. Dus wij moeten nog starten met de implementatie. Ik vond het zeer waardevol dat ik het verdiepend kleutertraject kon volgen want in het lerend netwerk lag de focus toch meer op de lagere school vond ik. Vanuit ons beleid willen we nu eerst werken aan het op punt stellen van onze visie om daarna aan de slag te gaan. Ik zou het dus zeer waardevol vinden dat er verderzetting is van deze begeleiding.

Wij misten de eerste en laatste sessie, het zou fijn zijn om die in een volgende reeks nog te kunnen volgen.

Zeer waardevolle info om met de begeleiding van de sterke kleuters aan de slag te gaan.

Deelnemers leersteuncentra

Deze reacties werden geanonimiseerd – persoonlijk gerichte commentaar werd ook aan de begeleiders van de lerende netwerken bezorgd.

Als leerondersteuner met al best wat voorkennis over CSF, ben ik toch héél enthousiast over dit lerend netwerk. [naam projectmedewerker](#) is een heel boeiende spreker, dit duidelijk met recente wetenschappelijk cijfers. Bedankt!!!

Momenteel zijn er weinig of geen leerlingen aangemeld met CSF. We hebben momenteel met 2 personen (basis- en secundair) de expertise opgedaan en zijn door het volgen van het lerend netwerk gesterkt om andere leerondersteuners te helpen in de visie rond CSF. De diepere terugkoppeling met het beleid dient nog te gebeuren.